

Faculteit Rechtsgeleerdheid – KU Leuven
LEERGANG PENSIOENRECHT

NIEUWSBRIEF

Nr. **3**

academiejaar 2015 - 2016

Prof. dr. Yves Stevens en Evy Van Genechten

Interesse in de pensioenmaterie?
Tijd voor specialisatie?
Schrijf nu in voor de bijzondere
Leergang Pensioenrecht 2016-2017
Alle info en inschrijving
www.law.kuleuven.be/leergangpensioenrecht/

INHOUDSTAFEL

1. Europees Hof van Justitie.....	3
1.1. Meldingsplicht en beginsel loyale medewerking	3
1.2. Aanbesteding, transparantieverplichting, cao en grensoverschrijdend belang	3
1.3. Begrip gelijkgestelde prestaties in verordening nr. 883/2004	4
1.4. Vrij verkeer van werknemers en pensioen	4
2. Europees Gerecht voor Ambtenarenzaken	5
2.1. Foute aanpassingscoëfficiënt rechtgezet	5
2.2. Voorwaarden terugvordering onverschuldigd betaald overlevings- en wezenpensioen	5
3. Europees Hof voor de Rechten van de Mens.....	6
3.1. (Geen) arbeidsplicht voor gedetineerden na pensioenleeftijd	6
3.2. Verbod cumulatie pensioen en tewerkstelling bij de overheid: discriminatie.....	6
3.3. Discriminatie bij berekening invaliditeitsuitkering	7
4. Grondwettelijk Hof.....	8
4.1. DIBISS: responsabiliseringsbijdrage hulpverleningszones en schending gelijkheidsbeginsel	8
4.2. Toepassingsgebied DIBISS.....	9
4.3. Begunstiging levensverzekering: wettelijke overgangsmaatregel.....	9
5. Hof van Cassatie: IGO bestaansmiddelen van kind tellen niet	10
6. Lagere rechtspraak	11
6.1. Aanvullend pensioen: verjaringstermijn <i>ex contractu</i> of <i>ex delicto</i> (geen misdrijf)	11
6.2. Belastbaarheid AOW-uitkering	11
6.3. Bijdragen meewerkende echtgenote aan aanvullend pensioen: aftrekbare beroepskost	12
6.4. Begunstiging levensverzekering aan de nalatenschap: verjaring vordering	12
6.5. IGO: gevolg weigering medewerking samenwonende	13
6.6. Onkostenvergoeding als vrijwilliger: beroepsinkomsten bij overschrijding toegelaten arbeid	13
6.7. Bewijs loopbaan: GESCO of TWW (tewerkgestelde werkloze) loopbaanberekening	14
6.8. Tijdelijk overlevingspensioen: beroepstermijn en voorwaarden	14
6.9. Onderscheid pensioen tussen werknemers en ambtenaren is politieke beslissing	15
6.10. IGO: terugvordering en niet aangegeven roerend kapitaal (1)	15
6.11. IGO: terugvordering en niet aangegeven roerend kapitaal (2)	16
6.12. IGO: gebrek aan informatie, gebrek medewerking van eigen land erkend als overmacht.....	17
7. Belgische rechtsleer	17
7.1. <i>Appréciations diverses sur la désignation du bénéficiaire d'une assurance vie</i>	17
7.2. Levensverzekering en conventionele terugkeer: de hemel klaart verder op.....	17

Faculteit Rechtsgeleerdheid – KU Leuven
LEERGANG PENSIOENRECHT

NIEUWSBRIEF

Nr. **3**

academiejaar 2015 - 2016

Prof. dr. Yves Stevens en Evy Van Genechten

7.3. AOW: <i>In concreto</i> -benadering verfijnd	17
7.4. Herziening rendementsgarantie en andere wijzigingen vanaf 2016	17
7.5. Oplossing voor nefaste fiscale gevolgen voor bestaande interne pensioenbelofte.....	18
7.6. Programmawet beperkt notionele interestaftrek en stimuleert werkhervatting SWT'ers	18
7.7. Uittreding uit aanvullend pensioenplan: FSMA dringt aan op betere informatie	18
7.8. Betaling van Belgische pensioenen in het buitenland onafwendbaar.....	18
7.9. La clause bénéficiaire en assurance-vie.....	19
7.10. Onderhandse pensioenbelofte: nieuwe pensioenwet kan fiscaal zuur opbreken.....	19
7.11. La désignation du bénéficiaire d'une assurance vie: retour sur quelques appréciations diverses	19
7.12. Decava: hogere werkgeversbijdragen ontmoedigen vervroegde uittreding.....	20
7.13. Enkele arbeidsrechtelijke vragen met betrekking tot de Wet Aanvullende Pensioenen	20
8. Interessante buitenlandse rechtsleer.....	20
8.1. EU law and the Charter of Fundamental Rights: pension rights and entitlement conversion.....	20
8.2. Gender based actuarial factors in occupational pension schemes	20
8.3. Uit Nederland	21
8.4. Frankrijk	21
8.5. Duitsland	21
9. Nieuwe Life and Benefits.....	21
10. Rijksdienst voor Pensioenen – dienstnota's.....	21
11. FSMA mededelingen	21
12. International Update	22
12.1. United Kingdom.....	22
12.2. Austria	22
12.3. France	23
12.4. South-Africa	23
13. Gelezen in het Staatsblad	24
13.1. Instemming overeenkomsten sociale zekerheid: Albanië, Argentinië en Moldavië.....	24
13.2. Dubbelbelastingverdrag Bahrein	24
13.3. Pensioen van sommige instellingen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden.....	24
13.4. Werknemerspensioen: bijverdienen na pensioen.....	25
13.5. Maximale referentievoet levensverzekering van lange duur	25
13.6. Eindeloopbaanregime operationeel kader politie	25
13.7. Waarborg en versterking duurzaam, sociaal en aanvullend karakter aanvullende pensioenen	25
13.8. Wet met diverse pensioenbepalingen	26
13.9. Wijzigingen fiscale en diverse bepalingen aanvullende pensioenen.....	26
13.10. Verschillende KB's: DIBISS	26
13.11. Grens- en seizoenswerknemers: rust- en overlevingspensioen	27
13.12. Basispensioenbijdragevoet gesolidariseerd pensioenfonds RSZPPO	27
13.13. Solvency II	27
13.14. Beschikbaarheid bij SWT	27
13.15. Sectorpensioenen	28
Ombudsman: Geen pensioenopbouw zelfstandige bij vrijstelling: mogelijkheid tot regularisatie	29

1. EUROPEES HOF VAN JUSTITIE

1.1. Meldingsplicht en beginsel loyale medewerking

Maltese burgers die ook uit het Verenigd Koninkrijk een wettelijk pensioen ontvangen zien hun wettelijk Maltees ouderdomspensioen verminderd worden met het Brits pensioen. De Republiek Malta betoogt dat dit mag omdat de betrokken Britse pensioenregelingen niet werden opgenomen in de verklaringen opgesteld door het Verenigd Koninkrijk in toepassing van artikel 5 van verordening nr. 1408/71 en van artikel 9, lid 1, van verordening nr. 883/2004. Deze afwezigheid van verklaringen heeft tot gevolg dat deze Britse pensioenen niet binnen de materiële werkingssfeer van de verordeningen vallen. De Europese commissie is het daar niet mee eens.

Artikel 5 van verordening nr. 1408/71 en artikel 9, lid 1 van verordening nr. 883/2004 leggen aan de lidstaten een verplichting op om de sociale zekerheidswetgevingen en -regelingen te melden die binnen hun materiële werkingssfeer vallen en waaraan lidstaten zich dienen te houden. Dit is een onderdeel van het beginsel van loyale samenwerking. Uit dit beginsel vloeit voort dat iedere lidstaat zijn eigen sociale zekerheidsregelingen zorgvuldig moet onderzoeken en deze, indien nodig, moet aangeven als vallend binnen de werkingssfeer van deze verordeningen.

De meldingsplicht van de lidstaten roept aldus een vermoeden in het leven dat de aangegeven wetgeving of regeling binnen de materiële werkingssfeer van bovengenoemde verordeningen valt en in beginsel de andere lidstaten binden.

Dit betekent, volgens het Hof, niet dat een lidstaat niets kan doen bij twijfel over de juistheid van de door een andere lidstaat opgestelde verklaringen. Zo kan de Administratieve Commissie tussenkomen bij onenigheid over de kwalificatie. In een volgende stap kan de lidstaat zich tot de Commissie wenden of een procedure bij het Hof opstarten.

Daarnaast geldt het verzuim van een melding niet als bewijs dat de wet of regeling niet binnen de

werkingssfeer valt. Een nationale rechter kan zich steeds buigen over de kwalificatie van de betrokken regeling in de zaak die hem wordt voorgelegd en eventueel een prejudiciële vraag stellen.

Uit deze regeling volgt volgens het Hof dan ook niet dat een lidstaat op eigen initiatief een wet of regeling van een andere lidstaat, die niet gemeld is, moet onderzoeken met betrekking tot de materiële werkingssfeer van de betrokken verordening. Het Hof volgt Malta derhalve en is van mening dat de Commissie, indien zij het niet eens is met een verklaring van een lidstaat over de uitkeringen die binnen de werkingssfeer van een verordening betreffende de sociale zekerheid vallen, deze kwestie rechtstreeks met de betrokken lidstaat moet bespreken. *In casu* is het Verenigd Koninkrijk de enige lidstaat die argumenten en bewijsmateriaal kan aandragen.

Bijgevolg moet het beroep verworpen worden.

HvJ 3 maart 2016, C-12/14.

1.2. Aanbesteding, transparantieverplichting, cao en grensoverschrijdend belang

Verzoekster heeft een verzoekschrift ingediend tot nietigverklaring wegens bevoegdheidsoverschrijding van een besluit tot algemeen verbindendverklaring van collectieve afspraken. In de aanvullende overeenkomst krijgt de verzekeringsmaatschappij AG2R Prévoyance, voor een nieuwe periode van vijf jaar, exclusief het beheer toegewezen van het stelsel voor de aanvullende terugbetaling van medische kosten. Er is geen aanbestedingsprocedure gevoerd: de keuze is door de sociale partners gezamenlijk gemaakt. De verwijzende rechter, le Conseil d'état, stelt een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie.

Het Hof concludeert dat de transparantieverplichting (artikel 56 VWEU) in sommige gevallen in de weg staat aan de algemeen verbindendverklaring van een voor een bepaalde bedrijfstak gesloten cao, waarbij het beheer van een ten voordele van de werknemers ingevoerd verplicht aanvullend stelsel van sociale voorzieningen wordt toevertrouwd aan

één door de sociale partners gekozen marktdeelnemer.

Het Hof beperkt de uitwerking van zijn uitspraak. Deze strekt zich niet uit tot cao's die één enkel orgaan belasten met het beheer van een aanvullend stelsel van sociale voorzieningen en die vóór de datum van de uitspraak van dit arrest door een overheidsinstantie verbindend zijn verklaard voor alle werkgevers en werknemers van een bepaalde bedrijfstak, een en ander onverminderd de vóór die datum ingestelde beroepen in rechte.

HvJ 17 december 2015, C-25/14 en C-26/14.

1.3. Begrip gelijkgestelde prestaties in verordening nr. 883/2004

Knauer en Mathis wonen in Oostenrijk en ontvangen naast een Oostenrijks wettelijk pensioen ook een ouderdomspensioen van een pensioenfonds in het kader van het Liechtensteinse beroepsgebonden pensioenstelsel. Dit beroepsgebonden stelstel is aangemeld als wettelijk pensioenstelsel onder de coördinatieverordeningen 1408/71 en 883/2004).

Artikel 5, a) van verordening nr. 883/2004 bepaalt dat, "indien de wetgeving van de bevoegde lidstaat bepaalde rechtsgevolgen toekent aan socialezekerheidsprestaties of andere inkomsten, zijn de betreffende bepalingen van die wetgeving ook van toepassing op gelijkgestelde prestaties die krachtens de wetgeving van een andere lidstaat toegekend zijn alsmede op de inkomsten die in een andere lidstaat verworven zijn".

Het Hof van Justitie buigt zich in een arrest van 21 januari 2016 over de vraag of deze bepaling zo moet worden uitgelegd dat de ouderdomsuitkeringen van een beroepsgebonden pensioenverzekering van een lidstaat en die van een wettelijke pensioenverzekering van een andere lidstaat, welke verzekeringen beide onder de werkingssfeer van die richtlijn vallen, gelijkgestelde prestaties zijn in de zin van die bepaling.

Het Hof stelt dat twee ouderdomsuitkeringen niet als gelijkgesteld kunnen worden beschouwd om de enkele reden dat zij alle twee onder de

werkingssfeer van deze verordening vallen. Wat het vergelijkbare karakter van dergelijke ouderdomsuitkeringen betreft, moet rekening gehouden worden met de doelstelling van de prestaties en de regelingen die ze vaststellen.

In casu hebben de uitkeringen dezelfde doelstelling, namelijk het garanderen van het behoud van een levensstandaard die in verhouding staat tot die zij voor de pensionering genoten. Relatieve verschillen met betrekking tot de wijze van verwerving van rechten op uitkeringen of de mogelijkheid om vrijwillige aanvullende uitkeringen te genieten, doen geen afbreuk aan het vergelijkbaar karakter.

Het Hof concludeert dat er geen objectieve rechtvaardiging bestaat om de betrokken ouderdomsuitkeringen niet op dezelfde wijze te behandelen. Een dergelijke rechtvaardiging zou in voorkomend geval kunnen bestaan als er in Oostenrijk ter dekking van de prestaties bij ziekte premies waren geheven op de ouderdomsuitkeringen van de Liechtensteinse beroepsgebonden pensioenverzekering, terwijl dergelijke premies al in Liechtenstein waren geheven.

HvJ 21 januari 2016, C-453/14.

1.4. Vrij verkeer van werknemers en pensioen

De Europese Commissie verweet Cyprus een verschil in behandeling tussen werknemers die geen gebruik maken van hun recht op vrij verkeer en migrerende werknemers. Enkel deze laatsten verliezen hun pensioenrechten. Op basis van de Cypriotische wetgeving ontvangt een ambtenaar onder de leeftijd van 45 jaar die zijn betrekking bij de Cypriotische openbare dienst neerlegt om een beroepsactiviteit in een andere lidstaat of een betrekking bij een instelling van de Unie of bij een andere internationale organisatie te gaan uitoefenen, enkel een forfaitaire som en verliest hij zijn toekomstige pensioenrechten. Dit terwijl een ambtenaar die zijn beroepsactiviteit in Cyprus blijft uitoefenen of zijn betrekking bij de openbare dienst van die lidstaat neerlegt en wordt aangesteld door een Cypriotisch publiekrechtelijk orgaan, zijn rechten behoudt. Volgens de Europese Commissie

benadeelt deze bepaling bijgevolg migrerende werknemers ten opzichte van werknemers die hun beroepsactiviteit enkel in Cyprus uitoefenen. Deze bepaling zou ook de mogelijkheid van samentelling van tijdvakken van verzekering ontnemen.

Het Hof van Justitie stelt dat de betrokken regeling de uitoefening van het vrij verkeer van werknemers kan belemmeren of minder aantrekkelijk kan maken. De regeling weerhoudt een categorie van ambtenaren om Cyprus te verlaten om een beroepsactiviteit te gaan uitoefenen bij een instelling van de Unie. Dit omdat zij door het aanvaarden van een betrekking bij een dergelijke instelling geen aanspraak meer kunnen maken op een ouderdomsuitkering uit hoofde van het nationale socialezekerheidsstelsel waarop zij recht zouden hebben gehad indien zij deze betrekking niet hadden aanvaard. Dit gevolg is eveneens onaanvaardbaar in het licht van de plicht tot loyale samenwerking en bijstand die op de lidstaten rust.

Cyprus haalt aan dat de belemmering gerechtvaardigd wordt door de doelstelling het evenwicht van het stelsel te waarborgen. Het Hof stelt dat een nationale regeling een gerechtvaardigde beperking van een fundamentele vrijheid kan vormen, wanneer zij is ingegeven door economische belangen die een doelstelling van algemeen belang nastreven. Een ernstige aantasting van het financiële evenwicht van het socialezekerheidsstelsel kan een dwingende reden van algemeen belang vormen. Er moet echter aangetoond worden dat de maatregel geschikt is om de doelstelling te verwezenlijken, de maatregel niet verder gaat dan nodig en dat er daadwerkelijk risico's voor de verstoring van het evenwicht bestaan. *In casu* wordt dit niet bewezen. Bijgevolg is de belemmering niet gerechtvaardigd en is het beroep gegrond.

HvJ 21 januari 2016, C-515/14.

2. EUROPEES GERECHT VOOR AMBTENARENZAKEN

2.1. Foute aanpassingscoëfficiënt rechtgezet

Het Gerecht verwerpt in drie arresten het verzoek tot nietigverklaring van besluiten die de aanpassingscoëfficiënt verminderen die wordt toegepast op het pensioen van de in Denemarken woonachtige verzoekers. Het Gerecht stelt dat het vaststaat dat de verhoogde aanpassingscoëfficiënt van 2013 (132,2% t.o.v. 127,3%) een vergissing was ten gevolge van een slechte in aanmerkingneming van de huur in Kopenhagen. Door deze fout genoten betrokkenen, in vergelijking met gepensioneerden die in andere lidstaten wonen, van een merklijk hogere koopkracht in het tweede semester van 2013.

HvJ 5 februari 2016, nr. F-56/15, nr. F-62/15 en nr. F-66/15.

2.2. Voorwaarden terugvordering onverschuldigd betaald overlevings- en wezenpensioen

Na een controle van dossiers, waaruit gebleken is dat aan betrokkenen een te hoog overlevingspensioen werd uitgekeerd, vordert de Europese Commissie de onverschuldigd betaalde bedragen terug. Ze steunt daarvoor op artikel 85 van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Unie. Op basis hiervan kan de Commissie onverschuldigd betaalde bedragen terugvorderen als bewezen wordt dat de begunstigde effectief kennis had van het onregelmatig karakter van de betaling of dat de onregelmatigheid zo evident is dat de begunstigde er kennis van had moeten hebben.

In casu stelt de Commissie dat de onregelmatigheid van de stortingen zo evident is dat de begunstigten er kennis van hadden moeten hebben of, minstens, zouden moeten twijfelen over de correctheid.

Het Gerecht stelt dat deze bepaling inhoudt dat de terugvordering mogelijk is als het gaat om een fout die niet ontsnapt aan een normaal zorgvuldig begunstigde van een overlevingspensioen. Het is niet vereist dat de begunstigde, in uitoefening van zijn zorgvuldigheidsplicht, met precisie de draagwijdte van de fout kan bepalen. Het is voldoende dat er twijfels rijzen over de gegrondheid van de stortingen waardoor de betrokkene naar de administratie gaat die dan de nodige controles

uitvoert. Op de instellingen van de Unie rusten daarenboven de beginselen van behoorlijk bestuur. Bijgevolg moet de terugvordering afgewogen worden tegenover de verplichting tot waarborging van het recht op een goed bestuur.

In casu hadden de begunstigen volgens het Gerecht geen kennis (moeten hebben) van de onregelmatigheid. Bijgevolg kon de Commissie zich niet beroepen op artikel 85 van het Statuut om over te gaan tot de terugvordering en is het beroep tot vernietiging van de beslissing van de Commissie gegrond.

HvJ 5 februari 2016, F-96/14.

3. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

3.1. (Geen) arbeidsplicht voor gedetineerden na pensioenleeftijd

Verzoeker, een gedetineerde in een Zwitserse gevangenis, had bij het bereiken van de pensioenleeftijd (*in casu* 65 jaar) gevraagd om vrijgesteld te worden van verplichte arbeid binnen de gevangenis. Dit verzoek wordt geweigerd door de kantonale rechtbank van Zürich, waarna verzoeker bovendien door de gevangenisautoriteiten een strikter gevangenisregime opgelegd krijgt door zijn weigering om arbeid te verrichten. Wanneer de zaak uiteindelijk bij het Federaal Gerechtshof komt op grond van schending van de menselijke waardigheid en individuele vrijheid, stemt deze in met de lagere rechtbanken en verwerpt deze het beroep van verzoeker.

Het Gerechtshof oordeelt dat de arbeidsplicht die kadert in de uitvoering van vrijheidsstraffen, ertoe dient om de capaciteiten van de gedetineerde intact te laten met het oog op een herintrede in het actieve leven na de invrijheidsstelling. In het bijzonder voor gedetineerden die de pensioenleeftijd bereikt hebben, beperkt verplichte arbeid de schadelijke gevolgen van de vrijheidsontneming, door onder meer isolatie te voorkomen en mentale en fysieke achteruitgang te verminderen. De concrete arbeid die verricht moet worden wordt daarom aangepast aan de situatie van de

gedetineerde met het oog op de verwezenlijking van deze doelen, zodat ook louter therapeutische activiteiten als arbeid beschouwd worden. Om deze redenen oordeelt het Hof dat de arbeid verricht in het kader van strafuitvoering niet vergelijkbaar is met de arbeid op de arbeidsmarkt "onderworpen aan de wet van de concurrentie", en is het regime van de pensioenleeftijd bijgevolg niet van toepassing op de gedetineerden.

Verzoeker beroept zich op schending van het verbod op dwangarbeid van artikel 4, §2 van het EVRM, wanneer deze een beroep indient bij het Europees Hof van de Rechten van de Mens. Vooraleer een oordeel te vellen, voert het Hof een rechtsvergelijkende analyse uit en merkt op dat waar 16 lidstaten geen verplichte arbeid eisen van gedetineerden op pensioenleeftijd, de overige 12 lidstaten geen formele ontheffing daarvan voorzien, al voorziet de meerderheid van die landen wel uitzonderingen. Zich steunend op de argumenten van het Zwitserse Federaal Gerechtshof, die het Hof wel aan een toets onderwerpt, alsook op het feit dat er geen consensus bestaat binnen de Unie wat betreft de voorgelegde vraag, verwerpt ook het Hof het beroep van verzoeker. Er is geen schending van artikel 4, en de arbeid die van verzoeker gevraagd wordt, is te beschouwen als "elk werk dat gewoonlijk wordt vereist van iemand die is gedetineerd" overeenkomstig artikel 4, §3 van het Verdrag.

EHRM 9 februari 2016, nr. 10109/14.

3.2. Verbod cumulatie pensioen en tewerkstelling bij de overheid: discriminatie

Na ingang van zijn rustpensioen, besloot een man opnieuw te gaan werken bij een gemeente in Boedapest. Een half jaar later trad een wet in werking waardoor rustpensioenen, in geval van cumul met betaald werk in bepaalde categorieën van de publieke sector, geschorst worden voor de duur van tewerkstelling. Eenzelfde regeling werd niet voorzien voor tewerkstelling in de private sector. Naar aanleiding van de nieuwe wet werd het pensioen van de man geschorst.

Het Hof oordeelt dat het niet-betalen van het pensioen onder het toepassingsgebied van artikel 1, 1^e Protocol bij het EVRM valt. Hierdoor kan de schending van artikel 14 EVRM onderzocht worden, dat bepaalt dat het genot van de rechten en vrijheden, vermeld in het Verdrag, verzekerd is zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status. Het Hof stelt dat de schorsing *in casu* zijn basis vindt in de tewerkstelling bij de overheid, wat valt onder 'andere status'.

Het Hof stelt dat de Hongaarse regering een legitieme doelstelling nastreefde, namelijk het beschermen of inperken van de publieke uitgaven. De Hongaarse regering rechtvaardigde echter niet waarom het toepassingsgebied van de wet beperkt werd tot bepaalde categorieën van de publieke sector. Gezien de legitieme doelstelling, is er geen rechtvaardiging voor het verschil in behandeling tussen het overheidspersoneel onderling. Zo vallen bijvoorbeeld ministers en burgemeesters niet onder het toepassingsgebied van deze wet. Daarnaast stelt het Hof, verwijzend naar het argument van de regering dat werkende personen geen vervangingsinkomen nodig hebben, dat de werknemers uit de privésector zich in een analoge situatie bevinden als het overheidspersoneel.

Het Hof concludeert dat het verschil in behandeling, zowel tussen overheidspersoneel onderling als tussen privé en publieke sector, niet redelijk en objectief gerechtvaardigd kan worden. Bijgevolg is er een schending van artikel 14 EVRM *juncto* artikel 1, 1e Protocol bij het EVRM.

EHRM 15 december 2015, nr. 78117/13.

3.3. Discriminatie bij berekening invaliditeitsuitkering

Een vrouw werkte voltijds tot ze rugproblemen kreeg. Vanaf oktober 2003 ontving ze een invaliditeitsuitkering. In februari 2004 bevalt ze van een tweeling. De rugproblemen waren tijdens de zwangerschap nog verergerd. Tijdens een

huishoudelijk onderzoek in 2005 verklaart ze dat ze deeltijds moet blijven werken omwille van financiële redenen. Ze geeft aan dat zij zich slechts in staat ziet om halftijds te werken en de rest van haar tijd wil wijden aan haar kinderen en huishouden. Ze krijgt een invaliditeitsuitkering uitbetaald van 2002 tot mei 2004. Vanaf dat moment past men, op basis van het onderzoek, de 'gemengde' methode toe. Er wordt in aanmerking genomen dat zij, zelfs al zou er van invaliditeit geen sprake zijn, enkel nog maar deeltijds zou gewerkt hebben na de geboorte van haar kinderen. Om deze reden heeft zij geen recht meer op een uitkering.

De vrouw stelt dat deze berekeningsmethode discriminatoir is in de zin van artikel 14 EVRM *juncto* artikel 8 EVRM (recht op eerbiediging van privé-, familie- en gezinsleven).

Het Europees Hof stelt dat maatregelen die ouders toelaten om thuis te blijven om voor hun kinderen te zorgen, het gezinsleven bevorderen en een invloed hebben op de organisatie ervan. Om deze reden vallen dergelijke maatregelen onder artikel 8 EVRM.

De betrokken maatregel treft voornamelijk vrouwen die, na de geboorte van kinderen, deeltijds wensen te werken en kan het verlies van een uitkering tot gevolg hebben. De toepassing van de regel kan bijgevolg een gezin beïnvloeden in de familiale taakverdeling en een impact hebben op het gezinsleven. Op deze manier valt de betrokken regeling onder artikel 8 EVRM. Daarnaast benadeelt deze berekeningswijze personen die deeltijds willen werken ten opzichte van voltijdse werknemers en ten opzichte van mensen die niet werken. Het is bijgevolg niet uitgesloten dat de regeling de eerstgenoemden beperkt in hun keuze om hun leven in te delen, wat de verdeling van huishoudelijk werk, arbeid en de zorg voor kinderen betreft. Aangezien de regeling vooral vrouwen treft, kan de vrouw discriminatie op basis van geslacht invoeren.

Het Hof gaat verder en stelt dat er voldoende gegevens zijn om een vermoeden van indirecte discriminatie aan te nemen. In 97% van de gevallen waarin de regel wordt toegepast, gaat het immers

om vrouwen. De invaliditeitsverzekering heeft als doel het risico van verlies van de mogelijkheid om betaalde activiteiten uit te oefenen of om dagelijkse bezigheden uit te voeren te dekken. Dit is een legitiem doel, dat de geobserveerde verschillen kan rechtvaardigen. Op zich hangt het doel samen met de essentie en beperkingen van een verzekeringsstelsel. Aangezien een dergelijk systeem over beperkte middelen beschikt, moeten er maatregelen getroffen worden om de uitgaven te beperken. Het doel moet echter in het licht van de gendergelijkheid beoordeeld worden. Een verschil op basis van geslacht kan enkel toegelaten worden op basis van zeer zware overwegingen. De appreciatiemarge van de lidstaten is op dit vlak sterk beperkt.

Het Hof stelt dat de vrouw een deeltijdse uitkering zou ontvangen als ze voltijds of helemaal niet zou gewerkt hebben. De weigering van toekenning van de uitkering is volledig te wijten aan haar wil om haar beroepsactiviteit te verminderen om zich te kunnen wijden aan haar gezin. *De facto* blijkt de regeling voor de meerderheid van de vrouwen die deeltijds wensen te werken na de geboorte van kinderen discriminatoir te zijn. De toepassing van de gemengde methode is reeds een tijd onderworpen aan kritiek door nationale doctrine. Dit is een duidelijke aanwijzing dat de gemengde methode niet meer overeenstemt met het streven naar gendergelijkheid in de moderne samenleving, waar vrouwen steeds meer de legitieme wens hebben om werk en gezinsleven met elkaar te verzoenen. Daarenboven zijn er andere berekeningsmethodes mogelijk die de keuze om deeltijds te werken na de geboorte van kinderen beter respecteren. Het is bijgevolg mogelijk om het doel van gendergelijkheid na te streven zonder het doel van de invaliditeitsverzekering in gevaar te brengen.

Het Hof concludeert dat de weigering om enige rente, zelfs een gedeeltelijke, toe te kennen voor de vrouw belangrijke en concrete gevolgen heeft, zelfs al zou ze deeltijds kunnen werken. Om deze redenen stelt het Hof dat het verschil in behandeling niet op een redelijke rechtvaardiging berust en er sprake is van een schending van artikel 14 *juncto* artikel 8 EVRM.

EHRM 2 februari 2016, nr. 7186/09.

4. GRONDWETTELIJK HOF

4.1. DIBISS: responsabiliseringsbijdrage hulpverleningszones en schending gelijkheidsbeginsel

Artikel 66 van de wet van 5 mei 2014 betreffende diverse aangelegenheden inzake de pensioenen van de overheidssector, legt de aanvullende werkgeverspensioenbijdragen die verschuldigd zijn voor de individuele responsabilisering met betrekking tot de personeelsleden van de hulpverleningszones, ten laste van de gemeenten die de hulpverleningszone samenstellen. De verzoeker stelt dat deze bepaling een schending uitmaakt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, aangezien hier de gemeente, die niet de werkgever is van de betrokken personeelsleden, de bijdragen moet dragen, terwijl alle andere plaatselijke besturen deze bijdrage moet betalen voor personeelsleden van wie zij de werkgever zijn.

De artikelen 19 en 20 van de wet van 24 oktober 2011 leggen aan bepaalde besturen die lid zijn van het gesolidariseerd pensioenfonds van de provinciale en plaatselijke besturen van de Dienst van de Bijzondere Socialezekerheidstelsels (DIBISS), een responsabiliseringsbijdrage op die een aanvulling is op de werkgeversbijdragen inzake pensioenen.

In tegenstelling tot wat de Ministerraad aanvoert, heeft artikel 21/2 van de wet van 24 oktober 2011, ingevoegd bij de bestreden bepaling, tot gevolg dat de gemeenten die de hulpverleningszone vormen het bedrag ten laste gelegd krijgen van de aanvullende werkgeverspensioenbijdragen die de zone voor de individuele responsabilisering verschuldigd is. Het gegeven dat de rekening wordt gericht aan en betaald door de zone zelf doet geen afbreuk aan het feit dat het bedrag van de bijdragen, met toepassing van de bestreden bepaling, rechtstreeks wordt gedragen door de gemeenten die lid zijn van de zone en niet door de begroting van die zone. Hoewel het juist is dat die begroting grotendeels bestaat uit de dotaties ten laste van de gemeenten, bestaat zij eveneens uit

andere financieringsbronnen en valt zij voor de rest niet samen met de begrotingen van de gemeenten die de zone vormen.

De responsabiliseringsbijdrage heeft tot doel een deficit in de financiering van de pensioenen van de benoemde ambtenaren van de plaatselijke besturen en van hun rechthebbenden, ontstaan als gevolg van keuzes op het vlak van personeelsbeleid, te compenseren. Het opleggen van deze bijdrage is bijgevolg rechtstreeks verbonden met de beslissingen die de plaatselijke werkgevers ter zake nemen. Op basis hiervan is het niet redelijk verantwoord de last van die bijdrage te laten dragen door een of meer andere rechtspersonen dan de werkgever die verantwoordelijk is voor het beleid inzake de benoeming van zijn personeel. Om deze redenen oordeelt het Hof dat er inderdaad sprake is van een schending van het gelijkheidsbeginsel en vernietigt het artikel 66 van de wet van 5 mei 2014 betreffende diverse aangelegenheden inzake de pensioenen van de overheidssector.

GwH 14 januari 2016, nr. 6/2016.

4.2. Toepassingsgebied DIBISS

Het Hof heeft zich in een arrest van 18 februari 2016 uitgesproken over een vernietigingsberoep ingesteld tegen artikel 2, lid 1, 3°, dertiende streepje van de wet van 12 mei 2014 tot oprichting van de Dienst voor de bijzondere socialezekerheidsstelsels. Dit artikel bepaalt wat begrepen wordt onder provinciale en lokale besturen. Streepje dertien plaatst, onder andere, de Franse Gemeenschapscommissie onder dit begrip.

De verzoeker stelde dat de geviseerde bepaling een schending inhield van artikel 143, §1 van de Grondwet, in zoverre dat deze bepaling afbreuk zou doen aan de federale loyaleit, in het nadeel van de Franse Gemeenschapscommissie.

Het Hof stelt dat de omstandigheid dat de bestreden bepaling het risico zou inhouden, wegens de beleidswijziging die zij zou vertolken, het personeelsbeheer van de Franse Gemeenschapscommissie te bemoeilijken, op zich

niet volstaat om aan te nemen dat de federale wetgever er niet over gewaakt heeft dat de uitoefening door de Franse Gemeenschapscommissie van haar bevoegdheden niet onmogelijk of overdreven moeilijk wordt gemaakt. Het mogelijk louter "stigmatiserende" karakter van een wetsbepaling volstaat op zich evenmin om ervan uit te gaan dat de betrokken wetgever niet erover heeft gewaakt dat zijn optreden de uitoefening van de bevoegdheden van andere wetgevers niet onmogelijk of overdreven moeilijk maakt. Er is bijgevolg geen schending van de federale loyaleit. Het beroep wordt verworpen.

GwH 18 februari 2015, nr. 21/2016.

4.3. Begunstiging levensverzekering: wettelijke overgangmaatregel

Bij het sluiten van een levensverzekering moet aangeduid worden wie er bij overlijden het kapitaal van de levensverzekering zal ontvangen. De begunstigde kan aangeduid worden bij naam en toenaam of met een generieke term zoals de echtgeno(o)t(e), de kinderen of de wettelijke erfgenamen. Het is voor die laatste groep, de "wettelijke erfgenamen", dat de regels voor de toebedeling van het overlijdenskapitaal werden gewijzigd in 2012 en meer bepaald door artikel 110/1 van de Wet op de Landverzekeringsovereenkomst. Dit artikel bepaalt dat, wanneer de wettelijke erfgenamen bij generieke term als begunstigten van het verzekerd kapitaal zijn aangeduid, voortaan het overlijdenskapitaal zal worden uitgekeerd aan de nalatenschap van de verzekeringnemer.

Voor de levensverzekeringsovereenkomsten die werden afgesloten vóór 5 maart 2012, is er voorzien in de mogelijkheid voor de verzekeringnemer om gedurende een termijn van twee jaar vanaf 5 maart 2012, door middel van een bijvoegsel bij de polis, uitdrukkelijk te verklaren dat hij afziet van de toepassing van artikel 110/1 WLVO.

De in het geding zijnde bepaling heeft tot gevolg dat de bepaling vervat in artikel 110/1 WLVO geen toepassing kan vinden als de verzekeringnemer van een levensverzekeringsovereenkomst afgesloten

vóór 5 maart 2012 overlijdt gedurende de termijn van twee jaar.

Inherent aan een overgangsregeling is dat een onderscheid wordt gemaakt tussen personen die betrokken zijn bij rechtstoestanden die onder het toepassingsgebied van die regeling vallen en personen die betrokken zijn bij rechtstoestanden die onder het toepassingsgebied van een nieuwe regeling vallen. Zo'n onderscheid houdt op zich geen schending in van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Overgangsmaatregelen moeten echter algemeen zijn en gebaseerd op objectieve en pertinente criteria die het onderscheid verantwoorden. *In casu* is de overgangsmaatregel algemeen en gesteund op een objectief criterium, meer bepaald het verstrijken van een termijn van twee jaar na de inwerkingtreding van de wet. Dat criterium is pertinent ten aanzien van de door de wetgever nagestreefde doelstellingen met betrekking tot het waarborgen van de contractuele vrijheid en het bieden van een mogelijkheid aan de verzekeringnemer om, rekening houdend met het nieuwe artikel 110/1 WLVO, een uitdrukkelijke keuze te maken met betrekking tot de begunstigden van de verzekeringsprestatie.

Daarenboven wordt er geen afbreuk gedaan aan het recht van de verzekeringnemer om, onder bepaalde voorwaarden, de begunstiging te herroepen, noch aan zijn recht om een nieuwe begunstigde aan te wijzen. De nagestreefde doelstellingen verantwoorden waarom voor sommige personen tijdelijk maatregelen gelden die afwijken van de nieuwe regeling.

De bestreden bepaling leidt er evenwel toe dat de verzekeraar aan geen enkele begunstigde kan uitkeren in het geval waarin de verzekeringnemer die een algemene legataris heeft aangesteld maar wiens wettelijke erfgenamen niet bekend zijn, tijdens de in die bepaling bedoelde periode van twee jaar overlijdt.

Eenzijds zou de algemene legataris geen aanspraak kunnen maken op de toepassing van artikel 110/1 WLVO, aangezien het voordeel van die bepaling afhankelijk wordt gesteld van het verstrijken van de in de bedoelde periode van twee jaar. Het overlijden

van de verzekeringnemer verhindert de vervulling van die voorwaarde.

Anderzijds hebben de wettelijke erfgenamen naar wie in de verzekeringspolis wordt verwezen zonder dat zij bij name worden aangewezen, zich niet bekendgemaakt.

In zo'n geval kan de betrokken bepaling van die aard zijn dat het op discriminerende wijze afbreuk doet aan het door artikel 1, 1^e Aanvullend Protocol EVRM gewaarborgde recht op het ongestoord genot van de eigendom. Dit als uit geen enkel element blijkt - wat de verwijzende rechter moet onderzoeken - dat de verzekeringnemer vóór zijn overlijden van de toepassing van artikel 110/1 WLVO had willen afzien. In dat geval wordt aan de verzekeringnemer immers het recht ontzegd om over zijn goederen te beschikken ten gunste van de algemene legataris die hij heeft aangesteld en wordt aan de algemene legataris het recht ontzegd om goederen te verkrijgen waarop hij, door het testament, een legitieme en redelijke verwachting heeft.

GwH 3 maart 2016, nr. 32/2016.

5. HOF VAN CASSATIE: IGO BESTAANSMIDDELEN VAN KIND TELLEN NIET

Het Hof van Cassatie heeft zich in een arrest van 21 september 2015 uitgesproken over de inkomens die in aanmerking genomen moeten worden bij de berekening van de Inkomensgarantie voor Ouderen.

Het Hof concludeert dat het inkomen van een afstammeling niet in rekening genomen wordt voor de berekening van de IGO in het geval de verzoeker samenwoont met een meerderjarige afstammeling voor wie geen kinderbijslag wordt ontvangen en die bijgevolg niet geacht wordt dezelfde hoofdverblijfplaats te delen met de verzoeker (artikel 6, §2, leden 1, 2 en 3 en artikel 7, §1, leden 1, 3 en 4 van de IGO-Wet en het artikel 2 KB van 5 juni 2004).

De afstammeling wordt evenmin opgenomen in het aantal personen waardoor het totaal bedrag van het

inkomen en van de pensioenen beoogd in het artikel 7, §2, lid 1 IGO-wet wordt gedeeld.

Cass. 21 september 2015, nr. S.14.0105.F, *JTT* 2015, nr. 1233, 502.

6. LAGERE RECHTSPRAAK

6.1. Aanvullend pensioen: verjaringstermijn *ex contractu* of *ex delicto* (geen misdrijf)

Nadat een vrouw ontslagen werd naar aanleiding van een fusie van ondernemingen, vordert zij, naast een aantal extra vergoedingen, ook in het kader van groepsverzekeringen de storting van reserves nodig om het aanvullend pensioenkapitaal te financieren ingevolge een vermeende onterechte niet-aansluiting en niet-erkenning van een backservice.

De arbeidsrechtbank stelt dat het gaat om vorderingen die ontstaan uit de arbeidsovereenkomst. Er moet bijgevolg toepassing gemaakt worden van artikel 15 AOW. Op basis van deze bepaling verjaren rechtsvorderingen die uit de arbeidsovereenkomst ontstaan één jaar na het eindigen van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het eindigen van deze overeenkomst mag overschrijden. Voor rechtsvorderingen die verband houden met een aanvullend pensioen en die er toe strekken de werkgever te veroordelen tot betaling van achterstallige of bijkomende bijdragen in de groepsverzekering moet toepassing gemaakt worden van de vijfjarige verjaringstermijn.

Het feit dat de verjaring doet lopen situeert zich op het moment van niet-aansluiting, van niet-toekennen van de backservice en het moment van aansluiting waarbij de vermeende discriminatie werd vastgesteld. Het feit dat het pensioenkapitaal nog niet werd uitbetaald en dit maar opeisbaar zal worden op de pensioengerechtigde leeftijd, doet hieraan geen afbreuk.

Er moet ook rekening gehouden worden met artikel 55 WAP, op basis waarvan de vordering wegens het niet betalen van de bijdragen tegen de inrichter of

tegen de werkgever verjaart na drie jaar vanaf de datum waarop de bijdrage opeisbaar wordt.

De vrouw stelt nog dat het niet betalen van bijdragen in de groepsverzekering een voortgezet misdrijf uitmaakt en de niet-naleving van de verplichtingen in het kader van de WAP eveneens strafrechtelijk gesanctioneerd worden. Hierdoor zou op grond van artikel 26 V.T.Sv. *juncto* artikel 2262bis, §1, 3° BW de burgerlijke vordering op grond van dit misdrijf verjaren na verloop van 20 jaar vanaf de dag volgend op die waarop het schadeverwekkende feit zich heeft voorgedaan.

De arbeidsrechtbank stelt echter dat de vrouw zich enkel kan beroepen op de verjaringstermijnen die gelden voor een vordering *ex delicto*, als zij het bewijs levert van het bestaan van een misdrijf in hoofde van de werkgever. Dit impliceert het bewijs van zowel het materieel als het moreel bestanddeel. De vrouw levert dit bewijs echter niet. Bijgevolg zijn haar vorderingen met betrekking tot de groepsverzekering verjaard.

Arbrb. Antwerpen 11 augustus 2015, onuitgeg.

6.2. Belastbaarheid AOW-uitkering

Een Nederlander had 10 jaar in Nederland gewerkt en nadien in verschillende andere landen. Hij had gedurende 40 jaar, 30 jaar vrijwillig en 10 jaar verplicht, AOW-bijdragen betaald. Op het einde van zijn loopbaan werd hij Belgisch rijksinwoner.

De man geeft zijn pensioeninkomsten aan, maar gaat ervan uit dat deze vrijgesteld zijn (vrijwillige verzekeringsovereenkomst, geen genot van belastingvermindering in België). De fiscus is echter van mening dat België heffingsbevoegd is aangezien de inkomsten onrechtstreeks betrekking hadden op de beroepsactiviteit van de betrokkene. De man haalde aan dat de AOW-uitkeringen enkel (onrechtstreeks) betrekking hebben op zijn beroepswerkzaamheid in de mate dat de bijdragen gefinancierd werden aan de hand van een percentage van de loonbelasting. Het woord "onrechtstreeks" in artikel 34, § 1, 1° WIB 1992 laat niet toe om aan te nemen dat de gehele AOW-uitkering betrekking heeft op de

beroepswerkzaamheid, namelijk louter omdat een deel ervan geacht wordt betrekking te hebben op de beroepswerkzaamheid.

Elk van de 50 jaar waarin het pensioen kan worden opgebouwd volgens AOW-wetgeving, weegt relatief even zwaar. Voor elk jaar niet-verzekering, wordt een korting van 2% toegepast. De man had de wens om een 100% AOW-uitkering te kunnen genieten. Dit heeft hem ertoe aangezet om gedurende de jaren dat hij in het buitenland verbleef en werkte, alsook tijdens de jaren dat hij in België verbleef (met korte periode van werkloosheid gevolgd door een zelfstandige activiteit), vrijwillig premies heeft blijven betalen en aldus verzekerd bleef. Deze betalingen hielden geen verband met zijn in het buitenland uitgeoefende tewerkstelling. De bijdragen gebeurden met privé-gelden, niet door een aanrekening of inhouding van zijn loonbedragen. Ook de fiscale administratie erkent dat zonder deze vrijwillige stortingen, de AOW-uitkering slechts 20/50ste zou belopen van het bedrag dat nu ontvangen wordt, en enkel dit bedrag in België tot de belastbare basis zou kunnen behoren. Bovendien geeft ook de administratie aan dat het verband van de uitkering met de beroepswerkzaamheid wordt beperkt tot 10/50^e.

De AOW-uitkering heeft voor 40/50^e noch rechtstreeks noch onrechtstreeks betrekking op een beroepswerkzaamheid. De uitkering komt in aanmerking als een belastbaar pensioen in de zin van artikel 34, § 1, 1° WIB 1992 ten belope van 10/50^e van de uitkering. De bestreden aanslagen dienen in die mate te worden herberekend.

Gent 17 februari 2015, *TFR* 2016, nr. 493, 21.

6.3. Bijdragen meewerkende echtgenote aan aanvullend pensioen: aftrekbare beroepskost

Bijdragen betaald door een meehelpende echtgenote aan de Voorzorgskas voor Apothekers worden beschouwd als bijdragen die voldoen aan artikel 52, 7° WIB 1992 en vormen dus aftrekbare beroepskosten. Het vrijwillige karakter van deze bijdragen doet hieraan geen afbreuk. Wanneer een beroepsactiviteit die aanleiding geeft tot winsten of baten uitgeoefend wordt met de hulp van de

partner met toepassing van een toekenning aan die partner krachtens artikel 86 WIB, dan worden de netto-inkomsten van de beroepsactiviteit vastgesteld rekening houdend met de inkomsten van beide echtgenoten, alsook met de beroepskosten van beide echtgenoten. De bijdragen betaald door de meehelpende echtgenote kunnen dan ook als beroepskosten in aftrek worden gebracht op de inkomsten van de echtgenoot.

Gent 30 juni 2015, *TFR* 2016, nr. 495.

6.4. Begunstiging levensverzekering aan de nalatenschap: verjaring vordering

Als een vordering ertoe strekt betaling te bekomen van een levensverzekeringsprestatie bij overlijden, begint de driejarige verjaringstermijn bepaald in artikel 34 WLVO – nu artikel 88 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen – te lopen vanaf het overlijden van de verzekerde. De stuiting van de verjaringstermijn als gevolg van de vordering tot betaling van de verzekeringsprestatie duurt zolang de verzekeraar hierover geen standpunt heeft ingenomen.

Artikel 110/1 van de WLVO – nu artikel 174 van de wet betreffende de verzekeringen – bepaalt dat wanneer de wettelijke erfgenamen als begunstigen worden aangewezen zonder bij name te zijn vermeld, onder voorbehoud van tegenbewijs of andersluidend beding, de verzekeringsprestatie verschuldigd is aan de nalatenschap van de verzekeringsnemer. Deze bepaling is niet van toepassing op overeenkomsten waarvan de verzekeringsnemer (de verzekerde) overleden is voor de datum van inwerkingtreding van de wet van 13 januari 2012 die deze bepaling heeft ingevoegd in de WLVO. Dit aangezien deze wet de mogelijkheid voorzag om tot in maart 2014 af te zien van de toepassing van deze bepaling, wat minstens veronderstelt dat de verzekeringnemer op die datum nog in leven was.

In casu toont het testament, waarbij de erflater twee personen als algemene legataris heeft aangewezen die geen lid waren van haar familie, niet aan dat zij de intentie zou hebben gehad om, zelfs stilzwijgend, de begunstiging te herroepen die

zij daarvoor al had gedaan in de levensverzekeringsovereenkomst ten voordele van haar wettelijke erfgenamen.

Luik 30 juni 2015, *RDC* 2015, nr. 10, 1020.

Zie ook: GwH 3 maart 2016, nr. 32/2016 of in deze nieuwsbrief nr. 4.3. *Begunstiging levensverzekering: wettelijke overgangsmaatregel.*

6.5. IGO: gevolg weigering medewerking samenwonende

De Rijksdienst voor Pensioenen heeft de toekenning van IGO aan betrokkene geweigerd. De reden hiervoor lag in het feit dat de betrokkene volgens de gegevens in de KSZ samenwoonde met zijn ex-echtgenote, welke weigerde de nodige informatie te verschaffen over haar bestaansmiddelen. Ook op een aangetekende herinnering reageerde ze niet. De Rijksdienst voor Pensioenen concludeerde daaruit, gelet op het feit dat de IGO ook afhankelijk is van de bestaansmiddelen en pensioenen van de persoon waarmee men dezelfde hoofdplaats deelt, dat IGO geweigerd moest worden aan betrokkene.

Naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 26 september 2013, is de IGO-wetgeving aangepast. In dit arrest stelt het Hof dat het onderscheid tussen IGO-genieters die samenwonen en uit de samenwoning een economisch voordeel halen en IGO-genieters die samenwonen zonder dat die samenwoning enig economisch voordeel oplevert en daardoor het verhoogde basisbedrag verliezen, het gelijkheidsbeginsel schendt. Op basis van deze wijziging worden enkel nog de bestaansmiddelen van de echtgenoot of wettelijk samenwonende partner in aanmerking genomen.

Uit onderzoek naar de samenwoning blijkt dat betrokkenen op hetzelfde adres wonen en van alle ruimtes, met uitzondering van de slaapkamer, samen gebruik maken. De ex-echtgenote heeft nadien wel haar medewerking verleend. De Rijksdienst voor Pensioenen is echter niet overgegaan tot herberekening om na te gaan of betrokkene recht had op IGO. De Rijksdienst voor Pensioenen baseert zich daarvoor op artikel 15 IGO-wet: de IGO wordt geweigerd als er geen gevolg

gegeven wordt aan een aangetekend verstuurd herinnering binnen een termijn van één maand.

De arbeidsrechtbank stelt dat vanaf 1 januari 2014 de weigering van de ex-echtgenote om haar vermogenstoestand kenbaar te maken geen reden meer kan zijn om de IGO al dan niet toe te kennen. Dit samen genomen met de wetgeving, het feit dat niet vaststaat dat de inkomsten van de ex-echtgenote de toekenning van IGO in de weg staan en de financiële toestand van de betrokkene, doet de arbeidsrechtbank besluiten tot vernietiging van de weigeringsbeslissing.

Arbrb. Gent 12 maart 2015, nr. 13/2406/A, onuitgeg.

6.6. Onkostenvergoeding als vrijwilliger: beroepsinkomsten bij overschrijding toegelaten arbeid

Een dame genoot een rustpensioen. Ze verklaarde aan de Rijksdienst voor Pensioenen dat ze, binnen de toegelaten grenzen, nog een beroepsinkomen zou verwerven. Een controle wees uit dat haar inkomen de toegelaten grenzen met meer dan 15% overschreed. Hierop is de Rijksdienst voor Pensioenen overgegaan tot schorsing van het pensioen. De dame stelde dat de vergoedingen die zij kreeg van de Provincie Oost-Vlaanderen onkostenvergoedingen zijn en bijgevolg geweerd moeten worden uit de beroepsinkomsten. In die hypothese overschrijdt ze de grenzen niet.

De arbeidsrechtbank stelt dat men, om de inkomsten te bepalen die voortvloeien uit een activiteit verricht door de gepensioneerde, zich moet houden aan de bedragen zoals die werden vastgesteld door de fiscale administratie (art. 64, §1 KB 21 december 1967). De vergoedingen ontvangen van de Provincie Oost-Vlaanderen maken *in casu* hoe dan ook inkomsten uit in de zin van art. 23, §1, 1°, 2° of 4° of van art. 228, §2, 3° of 4° van het Wetboek van Inkomstenbelasting. De bedragen gaan de grensbedragen voor vrijwilligersvergoedingen te boven en werden terecht onderworpen aan RSZ-bijdragen en bedrijfsvoorheffing. Daarenboven maakt de Provincie een onderscheid tussen de vrijwilligers (met vergoeding vrijgesteld van RSZ en

bedrijfsvoorheffing) en 'losse medewerkers' (met vergoeding onderworpen aan RSZ en bedrijfsvoorheffing). De dame had zelf gekozen voor statuut losse medewerker en kan dus bezwaarlijk betwisten dat het om dezelfde vergoedingen gaat.

De dame vroeg in ondergeschikte orde om de terugvordering te beperken tot de overschrijding van het toegelaten bedrag. Dit zou de bepalingen van art. 64, §4, 1° van het KB miskennen, die de volledige schorsing van het pensioen tot gevolg hebben bij overschrijding van het grensbedrag met ten minste 15%. Haar vordering is bijgevolg ongegrond. De tegenvordering, met name de terugvordering, is gegrond.

Arbrb. Gent 19 februari 2015, nr. 13/2543/A – 14/118/A.

6.7. Bewijs loopbaan: GESCO of TWW (tewerkgestelde werkloze) loopbaanberekening

Een vrouw stelde dat de Rijksdienst voor Pensioenen haar pensioen verkeerd berekend had en ervan uitgegaan is dat zij elke contractuele arbeid zou geleverd hebben als gesco of tewerkgestelde werkloze.

De arbeidsrechtbank stelt dat uit het dossier blijkt dat met haar jaren als gesco en tewerkgestelde werkloze correct rekening gehouden is. Het feit of een contractuele tewerkstelling zich situeert in het kader van het gesco-statuuut of in het kader van een gewoon arbeidscontract, maakt op zich geen verschil. De vrouw was verbonden door een arbeidsovereenkomst, waardoor haar vergoeding als loon beschouwd wordt en gebruikt wordt voor de pensioenberekening. De door de overheid tewerkgestelde werklozen behouden het statuut van werkloze, waardoor voor de berekening van het rustpensioen deze periode als gelijkgestelde periode wordt gevalideerd. Er wordt daarvoor een fictief loon toegekend, dat in principe berekend wordt op de prestaties en lonen van het voorgaande kalenderjaar.

De dame bewijst niet dat er fouten of onvolledigheden zijn geboekt op haar individuele loopbaanrekening. Ze maakt melding van een

tewerkstelling voor een vzw die niet opgenomen zou zijn. Hiervan is geen enkel spoor terug te vinden op haar individuele loopbaanrekening en er ligt geen bewijs van afhouding van RSZ-bijdragen voor.

De arbeidsrechtbank stelt dat de gegevens in de databank van Loopbaanbeheer niet als absoluut bewijs gelden voor de vaststelling van het pensioenrecht. Het volstaat maar is tevens noodzakelijk dat er een bewijs is van afhoudingen van bijdragen op het brutoloon. Ook afschriften van de driemaandelijke RSZ-aangifte door de werkgever of de door de werkgever bijgehouden individuele rekening, zijn bewijskrachtig. Deze bewijzen worden niet voorgelegd. Bijgevolg is de beslissing van de Rijksdienst voor Pensioenen in overeenstemming met het dossier en met de wettelijke en reglementaire bepalingen ter zake. De vordering wordt afgewezen.

Arbrb. Gent 21 april 2015, nr. 14/1591/A, onuitgeg.

6.8. Tijdelijk overlevingspensioen: beroepstermijn en voorwaarden

Een vrouw ontving vanaf 1 juni 2009, naar aanleiding van het overlijden van haar echtgenoot, een overlevingspensioen. Zij stelt dat ze vanaf 2010, zonder aanwijsbare oorzaak, niets meer ontvangt. Ze stelt haar vordering in op 6 januari 2015.

De arbeidsrechtbank stelt dat het bewijs dat de beslissing van de Rijksdienst voor Pensioenen, waarbij een tijdelijk overlevingspensioen werd toegekend, aangetekend ter kennis werd gebracht, niet voorligt. Hierdoor krijgt, volgens de arbeidsrechtbank, de beroepstermijn van 3 maanden uit het Handvest Sociaal Verzekerde geen uitwerking. De arbeidsrechtbank gaat verder door te stellen dat het bezwaar bovendien gericht is tegen het niet betalen en dus het niet-handelen of stilstaan van de overheid. Hierop is, volgens de arbeidsrechtbank, de beroepstermijn van artikel 16 niet van toepassing. Bijgevolg is de vordering ontvankelijk.

Ten gronde stelt de arbeidsrechtbank dat de vrouw ten tijde van het overlijden jonger was dan 45 jaar, niet bewijst dat ze voor minstens 66%

arbeidsongeschikt is, noch dat er een kind ten laste is. Er staat ook niet vast dat de man 20 jaar ondergronds mijnwerker geweest is. Hieruit volgt dat de vrouw niet voldoet aan de voorwaarden van artikel 16, §1, lid 2 van KB nr. 50 om een overlevingspensioen te genieten. Ze kon bijgevolg enkel genieten van een tijdelijk overlevingspensioen van 12 maanden. De beslissing van de Rijksdienst voor Pensioenen is wettig en gegrond. De vordering van de vrouw wordt afgewezen.

Arbrb. Gent 23 december 2015, nr. 14/1443/A, onuitgeg.

6.9. Onderscheid pensioen tussen werknemers en ambtenaren is politieke beslissing

Een dame tekende beroep aan tegen de berekening van haar werknemerspensioen. Ze stelde dat ze tekortgedaan wordt omdat de berekening van het ambtenarenpensioen voordeliger is, wat in haar ogen een discriminatie is. Ambtenaren zouden volgens haar twee keer aan de kassa passeren, enerzijds omdat de pensioenen berekend worden op de laatste 10 loopbaan jaren, en anderzijds omdat de pensioenen berekend worden aan 75% van het totaal loon.

De arbeidsrechtbank herhaalt dat het Grondwettelijk Hof reeds meerdere malen gesteld heeft dat de werknemers en het overheids personeel, wat de pensioenberekening betreft, niet met elkaar vergeleken kunnen worden en dat de bepalingen, waarop het verschil in behandeling steunt, niet in strijd zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. De arbeidsrechtbank gaat verder door te stellen dat de dame in essentie de, in Europees perspectief, veel te lage Belgische pensioenen voor werknemers aanklaagt. Dit is in grote mate het gevolg van de gehanteerde pensioenformule bij werknemers. De eis van de dame om de werknemerspensioenen te laten berekenen op de formule van toepassing bij ambtenaren is, volgens de arbeidsrechtbank, een louter politieke eis waarover de rechtbank geen uitspraak kan of mag doen. De vordering is bijgevolg ongegrond.

Arbrb. Gent 23 december 2015, nr. 15/10/A, onuitgeg.

6.10. IGO: terugvordering en niet aangegeven roerend kapitaal (1)

Een koppel geniet het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (op 1 juni 2001 omgezet naar IGO). Naar aanleiding van het openvallen van de nalatenschap van de echtgenoot, komt de Rijksdienst voor Pensioenen te weten dat het koppel beschikte over een roerend vermogen van 268.217,36 euro. Dit roerend vermogen was niet aangegeven. De Rijksdienst voor Pensioenen herberekent bijgevolg het recht op IGO en vordert van de onverschuldigd betaalde bedragen terug. De Rijksdienst voor Pensioenen past hierbij een verjaringstermijn van 3 jaar toe.

De dame stelt dat er geen rekening gehouden mag worden met de gespaarde en belegde inkomsten, dat het roerend kapitaal, bestaande uit aandelen en effectenrekeningen volatiel is en dat de verjaringstermijn van drie jaar niet correct is.

De arbeidsrechtbank stelt dat inkomsten, wanneer ze niet worden aangewend om in het levensonderhoud te voorzien, en dus worden opgespaard of belegd, na verloop van tijd te beschouwen zijn als roerend kapitaal. De opmerking dat het roerend kapitaal afkomstig is van "gespaarde en belegde inkomsten van de overheid" is hierbij irrelevant. Elk roerend kapitaal, van welke aard of oorsprong ook, waarover het gezin kon beschikken, is (of wordt) een bestaansmiddel in de zin van artikel 7, §1 van de wet van 22 maart 2001 en komt in aanmerking voor de berekening van IGO. Het gaat immers om een residuair stelsel van sociale bijstand, waarbij de concrete behoefte van de aanvrager als enige criterium geldt.

Met betrekking tot het volatiele karakter van het roerend kapitaal, stelt de arbeidsrechtbank dat de Rijksdienst voor Pensioenen zich terecht beroept op de objectieve cijfers die voortvloeien uit de nalatenschap. Het feit dat het roerend kapitaal, door de aard van de belegging, niet onmiddellijk opeisbaar is, doet geen afbreuk aan het feit dat elk roerend kapitaal, van welke aard of oorsprong ook, een bestaansmiddel in de zin van de IGO-wetgeving is.

Ten slotte stelt de arbeidsrechtbank dat, op basis van artikel 21, §3, lid 3 van de wet van 13 juni 1966, de Rijksdienst voor Pensioenen onverschuldigd uitbetaalde prestaties terug kan vorderen binnen een verjaringstermijn van drie jaar, onder andere, bij het niet naleven van een bij wet voorziene verklaring of van een aangegane verbintenis, zoals *in casu*. Onverschuldigd uitbetaalde prestaties kunnen worden teruggevorderd van de rechthebbenden bij het overlijden van degene aan wie zij werden uitbetaald, zo op het ogenblik van het overlijden de terugvordering van het onverschuldigd uitbetaalde hem niet was betekend, *quod non in casu*. Daarnaast bepaalt artikel 1440 BW dat, bij de ontbinding van het wettelijk huwelijksstelsel, zoals door overlijden, de langstlevende echtgenote met al haar goederen instaat voor de gemeenschappelijke schulden die overblijven na de verdeling. De dame betwist niet dat het *in casu* gaat om een gemeenschappelijke schuld. Bijgevolg kan ze voor het geheel van onverschuldigd uitbetaalde bedragen aangesproken worden.

De arbeidsrechtbank bevestigt de beslissingen van de Rijksdienst voor Pensioenen tot herziening en terugvordering.

Arbrb. Gent 27 januari 2016, nr. 14/900/A, onuitgeg.

6.11. IGO: terugvordering en niet aangegeven roerend kapitaal (2)

Een gehuwd koppel ontving, elks, een IGO. Na het overlijden van de man ontdekt de Rijksdienst voor Pensioenen door de aangifte van de nalatenschap dat het gezin beschikte over een roerend kapitaal van 99.682,03 euro. De Rijksdienst voor Pensioenen gaat daarop over tot herberekening van de IGO van beide echtgenoten en terugvordering van de onverschuldigd betaalde bedragen. De vrouw wordt voor het geheel van de bedragen (van haar en van haar overleden man) aangesproken.

De arbeidsrechtbank stelt dat uit artikel 21 van de wet van 13 juni 1966 volgt dat de terugvordering van onverschuldigd betaalde prestaties vervalt bij het overlijden van degene aan wie zij werden

uitbetaald, zo op dat ogenblik de terugvordering van het onverschuldigd betaalde hem niet was betekend, behalve bij bedrog, bij een valse of welbewust onvolledige verklaring en bij het niet afleggen van een bij wet voorziene verklaring of het niet nakomen van een aangegane verbintenis. *In casu* had het koppel nagelaten om de Rijksdienst voor Pensioenen te verwittigen van een wijziging in roerende goederen, wat een aangegane verbintenis is. Bijgevolg kan de Rijksdienst voor Pensioenen rechtsgeldig de onverschuldigd betaalde uitkeringen terugvorderen van de rechthebbenden van de man. Daarnaast bepaalt artikel 1440 BW dat, bij de ontbinding van het wettelijk huwelijksstelsel, zoals door overlijden, de langstlevende echtgenote met al haar goederen instaat voor de gemeenschappelijke schulden die overblijven na de verdeling. De dame betwist niet dat het *in casu* gaat om een gemeenschappelijke schuld. Bijgevolg kan de dame voor het geheel van onverschuldigd uitbetaalde bedragen aangesproken worden.

Dit niet-nakomen van de aangegane verbintenis heeft daarenboven tot gevolg dat de Rijksdienst voor Pensioenen de verjaringstermijn van drie jaar mag toepassen. Bedrog of kwade trouw is niet vereist. Het is voldoende dat de onverschuldigd betaalde prestaties het gevolg zijn van het niet afleggen of niet nakomen van een bij wet voorziene verklaring of aangegane verbintenis, zoals *in casu* het geval is.

Het feit dat het roerend kapitaal werd bijeen gespaard uit "gekende en aangegeven bestaansmiddelen, namelijk het pensioen en IGO", is irrelevant. Elk roerend kapitaal, van welke aard of oorsprong ook, waarover het gezin kon beschikken, is (of wordt) een bestaansmiddel in de zin van artikel 7, §1 IGO-wet en komt in aanmerking voor de berekening van IGO. Dit vloeit voort uit het gegeven dat het gaat om een regeling van sociale bijstand, dat residuair is, waarbij de concrete behoefte van de aanvrager als enige criterium geldt. De arbeidsrechtbank bevestigt de beslissingen van de Rijksdienst voor Pensioenen tot herziening en terugvordering.

Arbrb. Gent 23 september 2015, nr. 14/1668/A, onuitgeg.

6.12. IGO: gebrek aan informatie, gebrek medewerking van eigen land erkend als overmacht

Een dame, geboren in Azerbeidzjan met thans Belgische nationaliteit, diende reeds meermaals een aanvraag tot IGO in. Ze vermeldde in haar aanvraag dat ze in Azerbeidzjan gewerkt heeft. Naar aanleiding daarvan vroeg de Rijksdienst voor Pensioenen om een eensluidend, in het Nederlands vertaald, document waaruit blijkt dat ze al dan niet gerechtigd is op een pensioenuitkering in het land van herkomst. De dame heeft meermaals, met hulp van OCMW Antwerpen, bij de bevoegde diensten van de ambassade van Azerbeidzjan de noodzakelijke documenten aangevraagd. Deze werden haar echter niet bezorgd. Dit zou te wijten zijn aan haar etnische afkomst (Armeense etnische minderheid). Ze werd uiteindelijk doorverwezen naar de ambassade van Armenië, die haar verklaarde dat ze niet ingeschreven is in het register van toewijzing van pensioenen en geen pensioen ontvangt van de republiek Armenië. De dame heeft al het nodige gedaan om haar aanvraag administratief in orde te brengen. Het recht op IGO werd haar toch geweigerd.

De arbeidsrechtbank stelt dat de dame alle mogelijke daden heeft gesteld om de door de Rijksdienst voor Pensioenen gevraagde inlichtingen te verschaffen. Het feit dat de dame bij de ambassade niet geholpen werd omwille van haar etnische afkomst, is een overmachtssituatie. Ze kan niet bewijzen dat zij over een pensioen beschikt in Azerbeidzjan, laat staan dat zij er één ontving. Gelet op haar etnische afkomst zal zij nooit rechten kunnen doen gelden op een pensioen in Azerbeidzjan. Daarenboven voldoet de dame aan alle andere toelaatbaarheidsvoorwaarden. Zo heeft ze de Belgische nationaliteit en woont ze reeds meer dan 10 jaar in België. In deze omstandigheden kan de dame zich beroepen op overmacht en is ze wel gerechtigd op IGO.

Arbrb. Antwerpen 17 december 2015, nr. 15/4914/A, onuitgeg.

7. BELGISCHE RECHTSLEER

7.1. *Appréciations diverses sur la désignation du bénéficiaire d'une assurance vie*

Après avoir posé le cadre général de la problématique, l'auteur analyse les conséquences de la clause bénéficiaire dite "à mes héritiers légaux", ainsi que les conséquences d'un divorce sur le maintien du bénéfice d'assurance au profit de l'époux divorcé.

V. WYART, *Appréciations diverses sur la désignation du bénéficiaire d'une assurance vie*, *For.Ass.* 2015, nr. 159, 205.

7.2. *Levensverzekering en conventionele terugkeer: de hemel klaart verder op*

Eind 2015 heeft de Vlaamse Belastingdienst (Vlabel) zich gebogen over de kwestie van de toepassing van erfbelasting op de uitkering van een levensverzekering die aansluit op een schenking met beding van terugkeer (Standpunt nr. 15142 van 26 oktober 2015). Op 21 december 2015 heeft Vlabel zijn Standpunt nr. 15142 aangevuld, maar sommige punten bleven een beetje duister. In een herwerkte versie van 8 februari 2016 brengt Vlabel nu verdere verduidelijkingen aan. De auteur bespreekt de problematiek.

P. VAN EESBEECK, "Levensverzekering en conventionele terugkeer: de hemel klaart verder op", *Fiscalog* 2016, nr. 1464, 1 en P. VAN EESBEECK, "Levensverzekering en conventionele terugkeer: Hemel klaart (een beetje) op", *Fiscalog* 2016, nr. 1464, 6.

7.3. *AOW: In concreto-benadering verfijnd*

Naar aanleiding van een arrest van het Hof van Beroep van Gent, bespreekt de auteur de problematiek van de al dan niet belastbaarheid van de AOW-uitkering en de *in concreto*-benadering.

CH. HENDRICKX, *AOW In concreto-benadering verfijnd*, *TFR* 2016, nr. 493, 25.

7.4. *Herziening rendementsgarantie en andere wijzigingen vanaf 2016*

Enkele maanden geleden bereikten de sociale partners in de schoot van de 'Groep van Tien' (zijnde de belangrijkste onderhandelaars van de sociale partners) een akkoord om de regeling inzake de rendementsgarantie bij aanvullende pensioenen te wijzigen. Daarmee kwam eindelijk een doorbraak in een dossier dat reeds jarenlang vast zat. Intussen werd de wet tot uitvoering van dat akkoord gepubliceerd (wet van 18 december 2015, *BS* 24 december 2015, 77.682). Daarnaast voert de nieuwe wet nog andere aanpassingen inzake aanvullende pensioenen door. De auteur overloopt de vier belangrijkste nieuwigheden vanaf 1 januari 2016.

K. TERMOTE, "Herziening van de rendementsgarantie en andere wijzigingen vanaf 2016", *Balans* 2015, nr. 753, 5.

7.5. Oplossing voor nefaste fiscale gevolgen voor bestaande interne pensioenbeloftes

Hoewel de pensioenwet van 18 december 2015 (*BS* 24 december 2015) geen fiscale bepalingen bevat, kan hij toch nefaste fiscale gevolgen hebben voor sommige bestaande interne pensioenbeloftes. Er is echter een fiscaal neutrale uitweg omdat de overgangsmaatregelen uit de programmawet van 22 juni 2012 géén beperking in de tijd hebben. De auteur bespreekt de moeilijkheden en mogelijkheden.

Ch. HENDRICKX, Oplossing voor nefaste fiscale gevolgen van recente pensioenmaatregelen voor bestaande interne pensioenbelofte, *Fisc.Act.* 2016, nr. 4, 1-3.

7.6. Programmawet beperkt notionele interestaftrek en stimuleert werkhervatting SWT'ers

Omdat de belangrijkste nieuwe maatregelen opgenomen zijn in de taxshift-wet (zie *Fisc. Act.* 2015, 43/10 en volgend nummer) en de regularisatie uitgesteld is, bevat de programmawet uiteindelijk maar enkele fiscale maatregelen. 'Bruggepensioneerden' die opnieuw aan de slag gaan, worden daarvoor beloond met een nieuwe vrijstelling. De onlangs ingevoerde beperking van verliesaftrek, DBI-aftrek en notionele interestaftrek voor banken en verzekeringsmaatschappijen wordt

retroactief aangescherpt. Er wordt tevens een kleine technische correctie aangebracht aan de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing voor startende ondernemingen (programmawet van 26 december 2015, *BS* 30 december 2015, 2^e ed.).

X., "Programmawet beperkt notionele interestaftrek voor banken en stimuleert SWT'ers om werk te hervatten", *Fisc.Act.* 2016, nr. 2, 12.

7.7. Uittreding uit aanvullend pensioenplan: FSMA dringt aan op betere informatie

In een recente mededeling doet de FSMA een oproep naar alle werkgevers en pensioeninstellingen om meer aandacht te besteden aan de informatieverplichtingen bij uittreding van aangeslotenen uit een aanvullende pensioentoezegging (mededeling FSMA_2015_15 van 5 oktober 2015). De auteur bespreekt de verplichtingen en het onderzoek van de FSMA.

K. TERMOTE, "Uittreding uit aanvullend pensioenplan: FSMA dringt aan op betere informatie", *Balans* 2015, nr. 751, 5.

Zie ook in dezelfde lijn: P. DOYEN, "Sortie" d'un plan de pension: la FSMA descend sur le terrain", *For.Ass.* 2016, nr. 161, 31.

7.8. Betaling van Belgische pensioenen in het buitenland onafwendbaar

De Belgische wetgever stelt de wettelijke sociale verzekeringen open voor buitenlanders. In sommige gevallen stelt de wetgever nog wel bijkomende eisen of verleent hij verschillende voordelen, naargelang van de nationaliteit van de sociaal verzekerde. Zo bepaalt de pensioenwetgeving voor werknemers en zelfstandigen nog steeds dat de uitbetaling van pensioenen wordt geschorst, als de pensioengerechtigde in het buitenland verblijft en geen Belg of gelijk behandelde buitenlander is.

De arbeidsrechtbank in Brussel acht die verblijfsvoorwaarde reeds geruime tijd strijdig met het discriminatieverbod, bedoeld bij artikel 14 EVRM. De arbeidsrechtbank werd eerst nog teruggedrukt, maar kreeg het arbeidshof toch aan haar zijde. De Rijksdienst voor Pensioenen tekende cassatieberoep aan. Zowel het Hof van Cassatie, als, in een andere zaak, het arbeidshof te Brussel zag zich ertoe

genoopt een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof beschouwt de verblijfsvoorwaarde niet als een schending van het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. Het Hof van Cassatie acht de verblijfsvoorwaarde onverenigbaar met het bij artikel 14 van het EVRM vastgelegde discriminatieverbod. De auteurs onderzoeken welk lot de verblijfsvoorwaarde nu is beschoren.

VAN LIMBERGHEN, G. en STOX, Y., Betaling van Belgische pensioenen in het buitenland onafwendbaar, *JTT* 2015-27, nr. 1231, 457-465.

7.9. La clause bénéficiaire en assurance-vie

La clause bénéficiaire est ainsi un des rouages centraux de l'assurance-vie. Son encadrement légal devrait figurer dans l'abécédaire de tout praticien de ce type d'assurance. Or, il apparaît qu'un libellé adéquat de la clause bénéficiaire ne retient dans la pratique que trop peu l'attention, ce qui est à la fois étonnant et inquiétant, car la clause bénéficiaire enseigne à qui reviennent les fonds véhiculés au travers de l'assurance-vie. Et il s'agit là quelques part de sa quintessence. Surtout avec l'émergence des assurances-placement et les configurations parfois moins classique que l'on y voit apparaître dans une perspective de transmission patrimoniale et de planification successorale, et ce de concert avec une biodiversité croissante de situations familiales un peu moins "classiques" rencontrées sur le terrain, la clause bénéficiaire mérite sans doute mieux que de se contenter de cocher, parfois sans autre explication au preneur d'assurance, deux ou trois clauses bénéficiaires préimprimées dans la proposition d'assurance. Des clauses bénéficiaires mal ficelées ou moins réfléchies peuvent parfois orienter la prestation d'assurance dans une voie diamétralement, opposée à celle qu'avait en tête le preneur d'assurance et se muer ainsi en "nid à procès".

Pour corser le tout, s'ajoute à cela le fait que le droit des assurances confère à l'assurance-vie une motricité propre et que son fonctionnement déroge ainsi sur bien des points aux principes directeurs du droit civil en général et du droit successoral en particulier. Au grand dam d'ailleurs de certains "civilistes", pour qui le droit des assurances est au

Droit (civil) ce que la justice militaire est à la Justice, ou pire encore, ce que la musique militaire est à la musique.

Une approche sur mesure dans l'élaboration de la clause bénéficiaire est donc un pan important de la mission de tout conseiller appelé à mettre en place une assurance-vie. La présente contribution se veut d'avancer quelques repères en la matière et aussi de les agrémenter d'illustrations concrètes.

P. VAN EESBEECK, "La clause bénéficiaire en assurance-vie", *RPP* 2015, nr. 3, 317-357.

7.10. Onderhandse pensioenbelofte: nieuwe pensioenwet kan fiscaal zuur opbreken

Eind vorig jaar werd de 'wet van 18 december 2015 tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullende karakter ten opzichte van de rustpensioenen' op een draffje door het Parlement geloodst (BS 24 december 2015). Een eyecatcher betreft de koppeling van de uitkering van het aanvullend pensioen aan de opname van het wettelijk rustpensioen. Hoewel deze wet geen enkele fiscale bepaling bevat, heeft zij wel een belangrijke fiscale nevenwerking in de sfeer van onderhandse pensioenbeloften. Onderhandse pensioenkapitalen dreigen in sommige gevallen het fiscaal gunsttarief van 16,5 % mis te lopen en belast te worden tegen de progressieve tarieven, die al snel 50 % belopen.

P. VAN EESBEECK en L. VEREYCKEN, "Onderhandse pensioenbelofte: nieuwe pensioenwet kan fiscaal zuur opbreken", *Fiscalog* 2016, nr. 1465, 8.

7.11. La désignation du bénéficiaire d'une assurance vie: retour sur quelques appréciations diverses

Le Forum de l'assurance a publié en décembre 2015 une importante contribution de Monsieur Vincent Wyart sur la désignation du bénéficiaire d'une assurance vie. Le lecteur trouvera ici même quelques réflexions suscitées par cet article. Il s'agit parfois de simples compléments d'information. Ailleurs, il sera plutôt question d'un distanciellement net d'avec certaines affirmations qui me paraissent difficilement défendables. C'est la vertu d'une revue

comme celle-ci, par nature ouverte à la contradiction des thèses juridiques, de permettre pareil échange. Pour ne pas égarer le lecteur, l'ordre des matières retenu par Vincent Wyart dans son exposé a été suivi.

CL. DEVOET, "La désignation du bénéficiaire d'une assurance vie: retour sur quelques appréciations diverses", *For.Ass.* 2016, nr. 160, 1.

7.12. Decava: hogere werkgeversbijdragen ontmoedigen vervroegde uittreding

Op 1 januari 2016 werden de werkgeversbijdragen op bedrijfstoelagen en bepaalde aanvullingen op sociale uitkeringen opnieuw verhoogd. Met deze maatregel wil de wetgever de vervroegde uittreding uit de arbeidsmarkt verder ontmoedigen. De maatregel is van toepassing op de bedrijfstoelagen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag (SWT), de aanvullende vergoedingen op werkloosheidsuitkeringen in een stelsel van werkloosheid met aanvullende vergoedingen bij oudere werknemers (SWAV), buiten het kader van SWT, en de aanvullingen op de uitkeringen bij tijdskrediet.

S. BELLEMANS en M. HEMELEERS, "Decava: hogere werkgeversbijdragen ontmoedigen vervroegde uittreding", *Soc.Wegw.* 2016, nr. 3, 18.

7.13. Enkele arbeidsrechtelijke vragen met betrekking tot de Wet Aanvullende Pensioenen

De aanvullende pensioenen worden wettelijk geregeld door de wet van 28 april 2003. Deze wet heeft tot doel om de pensioenrechten van de werknemers, die opgebouwd worden via een aanvullend pensioenplan, te beschermen. Heel algemeen gesteld bestaat die bescherming in de externalisatie van het aanvullend pensioen. De auteur bespreekt een aantal arbeidsrechtelijke vragen met betrekking tot de WAP.

K. MAGERMAN, "Enkele arbeidsrechtelijke vragen met betrekking tot de Wet Aanvullende Pensioenen", *Or.* 2016, nr. 3, 62.

8. INTERESSANTE BUITENLANDSE RECHTSLEER

8.1. EU law and the Charter of Fundamental Rights: pension rights and entitlement conversion

This article discusses issues regarding 'conversion', in particular the transformation of second pillar pension rights and entitlements. It considers the different European law regimes that are an influence on conversion, namely EU law and the law regarding the European Convention on Human Rights (hereinafter ECHR). The central question here is: would the outcome be different when conversion is tested under EU law and the Charter of Fundamental Rights of the EU (hereinafter 'the Charter') rather than under ECHR law? The answer seems to be 'yes'.

This article demonstrates that EU law and the Charter may offer the pensioner different and possibly more extensive protection, inter alia, against governmental measures than the ECHR. EU law may also have a direct horizontal effect, i.e. the article might be invoked directly against a pension fund. In addition, the test of fundamental rights in the Charter and the ECHR may have entirely different outcomes. More generally, an alleged breach of Article 17 of the Charter must also be reviewed in the light of the EU's economic and social objectives. These objectives are not, as such, part of the ECHR. It is difficult to predict whether a claim, based on Article 17 by an individual against a Member State and/or a relevant pension fund would be successful. Infringement of pension entitlements has not yet been tested against the Charter.

H. VAN MEERTEN en P. BORSJÉ, "Pension rights and entitlement conversion ('invaren'): Lessons from a Dutch perspective with regard to the implications of the EU Charter", *EJSS* 2016, nr. 18/1, 46.

8.2. Gender based actuarial factors in occupational pension schemes

The authors discuss whether in the light of the past and recent case law of the Court of Justice of the EU, current exceptions relating to the use of gender

based actuarial factors, in particular in occupational pension schemes (covered by article 9 of Directive 2006/54/EC) can still be considered valid in view of articles 21 and 23 of the Charter of Fundamental Rights.

J. JACOMAIN en N. WUIAME, "Gender based actuarial factors and EU gender equality law", *European Equality Law Review* 2016, nr. 1, 14.

8.3. Uit Nederland

R.H. MAATMAN, M.W. ENZERINK en C.J. KRAAIVELD, "Pensioenfondsen in de notariële praktijk", *WPNR* 2015, nr. 7088, 1092.

8.4. Frankrijk

X., "Entrée en vigueur du nouveau régime prudentiel Solvabilité II", *La Semaine Juridique Entreprise et Affaires* 2016, nr. 2, 41.

8.5. Duitsland

X., "EIOPA: Auswertungsbericht des Stresstests für Einrichtungen der betrieblichen Altersversorgung", *BB* 2016, nr. 5, 297.

X., "BAG: Altktersdiskriminierung bei Einkommenssicherung", *BB* 2016, nr. 6, 563.

X., "BAG: Anpassungsprüfungsstichtag bei Betriebsrentenanpassung", *BB* 2016, nr. 9, 563.

X., "BAG: Gleichbehandlung Arbeiter und Angestellte bei betrieblicher Altersversorgung", *BB* 2016, nr. 9, 564.

V. BÖHM, "BAG: Gleichbehandlung von Arbeitern und Angestellten bei betrieblicher Altersversorgung", *BB* 2016, nr. 10, 637.

G. HAINZ, "FG Düsseldorf: Gewinnerhöhende Auflösung von Pensionsrückstellungen nur, wenn die geänderten Pensionszusagen inhaltlich nicht eindeutig waren", *BB* 2016, nr. 10, 624.

B. HUBER en J. HARTLOFF, "Alleinige Zuständigkeit der Familiengerichte beim Versorgungsausgleich in der betrieblichen Altersversorgung", *BB* 2016, nr. 11, 699.

9. NIEUWE LIFE AND BENEFITS

In Life&Benefits 2015/10 lezen we:

- Aanvullend pensioen – Informatie bij uittreding: FSMA vraagt om het beter te doen... (door E. LAEREMANS)
- Pensioentoezeggingen – Sector organiseert zelf procedure voor individuele reserveoverdrachten (door L. VEREYCKEN)
- Wettelijk pensioen – Strengere toegangsvoorwaarden inzake (vervroegd) pensioen voor zelfstandigen en ambtenaren (door I. DE SOMVIELE)

In Life&Benefits 2016/1-2 lezen we:

- Aanvullend pensioen werknemer – WAP-rendementsgarantie wordt aangepast (door P. ROELS)
- Tweedepijlerpensioen – Uitkering is voortaan gekoppeld aan opname wettelijk pensioen (door P. VAN EESBEECK en L. VEREYCKEN)
- Aanvullend pensioen – Minimum overlijdensdekking voor nieuwe slapers (door I. DE SOMVIELE)
- Aanvullend pensioen – Verbod op gunstige vervroegingsmaatregelen (door A. VAN DAMME)

10. RIJKSDIENST VOOR PENSIOENEN – DIENSTNOTA'S

De Rijksdienst voor Pensioenen vaardigde volgende dienstnota uit:

- Dienstnota 2016/1: Tabellen voor de berekening van de pensioenen die ten vroegste op 1 januari 2016 ingaan (definitieve tabellen).
- Dienstnota 2016/2: Betalen van een bijzondere verwarmingstoelage aan de gerechtigden op een gewaarborgd inkomen voor bejaarden in februari 2016.
- Dienstnota 2016/3: Aanpassing van de bedragen die overeenkomstig art. 1409 van het Gerechtelijk Wetboek kunnen worden overgedragen of in beslag genomen.
- Dienstnota 2016/4: Grens- en seizoensarbeid.
- Dienstnota 2016/5: Tabellen voor de berekening van de pensioenen die ten vroegste op 1 januari 2017 ingaan (voorlopige tabellen).

11. FSMA MEDEDELINGEN

De FSMA vaardigde volgende documenten uit:

- Persbericht: Belgische pensioenfondsen: positief resultaat van Europese stresstest.
- FSMA-standpunten met betrekking tot de gewijzigde verjaringsregels.
- Gecoördineerde versie WAP.
- Q&A voor de aanvullende pensioenconsument.

Bron: www.fsma.be

12. INTERNATIONAL UPDATE

12.1. United Kingdom

On October 12, the government introduced a temporary program to help current pensioners and those nearing retirement to increase their weekly earnings-related State Pension benefit. The program—which allows for a new type of voluntary National Insurance contribution (NIC)—covers individuals who will not be eligible for the new, more generous State Pension that will be introduced in April 2016. Government officials expect the program to be especially attractive to persons who have not contributed regularly over their working life.

Until April 5, 2017, men born before April 6, 1951, and women born before April 6, 1953, may contribute a lump-sum payment equal to an additional £1 up to £25 per week in benefits. The amount depends on the individual's current age, life expectancy, and how much he or she wants (and can afford) to increase the old-age benefit—up to a maximum annual benefit. The top-up benefit will be increased according to changes in inflation, earnings, or by 2.5%, whichever is the highest. Also, at least 50% of the benefit can be provided to a surviving spouse or civil partner. For applicants who change their mind about participating in the new program, the lump-sum payment can be refunded to them within 90 days.

Another type of voluntary contribution is also available to help individuals fill in the gaps of missing contribution periods. Eligible persons are those reaching the State Pension age but without the 30 years of paid or credited contributions required for a full pension. These additional contributions can only be applied to missed

contributions in the 6 years prior to reaching pensionable age.

The public pension system in the United Kingdom includes the two-part (flat-rate and earnings-related) State Pension and a means-tested Pension Credit for low-income pensioners aged 62 or older. A single-tier State Pension will replace the two-part system in April 2016 and require a higher number of years of contributions to National Insurance.

Bron: SSA, International Update, December 2015.

12.2. Austria

On January 1, legislation establishing a new partial pension for employees aged 62 or older went into effect. By providing older employees and their employers with new financial incentives, the amendment aims to increase the number of Austrians who remain in the labor force until the full retirement age. Given that the statutory retirement age in Austria is currently age 65 for men and age 60 for women (increasing for women to age 65 in 2033), the partial pension is initially only available to men. According to recent OECD calculations, the average effective retirement age in Austria from 2007 through 2012 was age 61.9 for men and age 60.2 for women.

Under the new legislation, employees aged 62 or older with at least 780 weeks of unemployment insurance contributions in the prior 25 years are eligible to reduce their working hours by 40 to 60% without experiencing a similar reduction in their earnings. As a result, a worker would receive 70 to 80% of his or her average salary in the 12 months before the reduction in working hours began. The partial wage compensation that employees receive under this arrangement is not considered pension income, so it does not affect their eligibility for full pension benefits. Employees who qualify for this arrangement must obtain employer approval to participate.

To make the partial pension attractive to employers, the government has set up a system to compensate employers through a mix of direct payments and reduced social insurance contributions. In particular,

the Unemployment Insurance Fund reimburses employers for all wage compensation provided to employees under the program; employers with staff receiving partial pensions do not have to pay social insurance contributions on any wage compensation.

In addition to the partial pension, the Austrian system has two existing programs with some similar features: (1) the semi-retirement program, and (2) the corridor pension. The semi-retirement program also allows older employees to reduce their working hours by 40 to 60% and receive compensation for 50% of lost earnings, but has a lower age requirement than the partial pension and does not provide employers with a reduction in social insurance contributions. The corridor pension has the same eligibility age as the partial pension, but was designed to provide individuals aged 62 to 65 with a reduced pension benefit rather than to extend employment.

Bron: SSA, International Update, January 2016.

12.3. France

On 1 January 2016, changes to France's mandatory occupational pensions went into effect that delay the annual adjustment of benefits and increase the value of points used to calculate pension benefits. Those changes are part of an October 2015 agreement between French employers and trade unions to help improve the finances of the country's two employer-provided pension institutions: (1) ARRCO for private-sector workers and (2) AGIRC for managerial and executive staff. Other measures, including incentives for working longer and penalties for retiring early, will take effect in 2019.

Additional measures that will be implemented for compulsory employer-provided pensions in 2019 include the following:

- The introduction of a "solidarity coefficient," which reduces pension benefits by 10% for the first 3 years of retirement for workers who were born after 1957 and who retire at or before the legal retirement age;
- Workers who remain in the labor force longer than one additional year will receive a bonus for the first year of their pension benefits;

- ARRCO and AGIRC will merge in 2019 per the French General Accounting Office's recommendations. Administrative costs are projected to decrease by 4% following the consolidation. The merger will also require pension plan rules to be harmonized between the two institutions, such as contribution rates.

Bron: SSA, International Update, March 2016.

12.4. South-Africa

The South African pension system consists of a non-contributory, means-tested, old-age grant financed by general revenues and supplemented by employer-sponsored and personal pension plans. An employer or a group of employers establishes occupational pension plans on a voluntary basis, which consist of both defined benefit and defined contribution programs.

On 1 March 2016, new tax rules went into effect that harmonize the tax treatment of contributions to South Africa's various types of employer-sponsored and personal pension plans. An additional provision of the act required provident fund members to use two-thirds of their account balances to purchase annuities at retirement. According to the South African government, the new rules will make the tax system more equitable as high-income workers currently benefit from relatively high tax deductions. Those rules will also encourage workers to save more for retirement.

The key provisions of South Africa's new tax rules include:

- Employer and employee contributions to pension funds, provident funds, and retirement annuity funds are now tax deductible at a rate of 27.5% of the greater of a member's taxable income or remuneration up to a maximum. Previously, the treatment of contributions varied by the type of pension fund;
- Employer contributions are now considered a taxable fringe benefit for employees and those contributions must be reported on employees' individual income tax returns. This measure is particularly aimed at provident funds where employer contributions were previously non-taxable, leading to high-income workers with

remuneration packages structured to reduce their tax liability;

- For members of pension funds and retirement annuity funds, the “de minimis threshold” increased. Members with account balances below that threshold may withdraw their entire account balance as a lump sum at retirement. Those with account balances at or above that threshold are required to annuitize at least two-thirds of their balance and can withdraw the remaining funds as a lump sum.

Bron: SSA, International Update, March 2016.

13. GELEZEN IN HET STAATSBLED

13.1. Instemming overeenkomsten sociale zekerheid: Albanië, Argentinië en Moldavië

Op 22 december 2015 zijn er drie wetten in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd, die instemming verlenen met een Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid. Het gaat om de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Republiek Albanië, de Republiek Argentinië en de Republiek Moldavië.

De overlevings- en ouderdomspensioenen voor werknemers en zelfstandigen vallen onder het toepassingsgebied van bovenstaande overeenkomsten.

Wet van 19 januari 2014 houdende houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Argentinië, gedaan te Buenos Aires op 3 maart 2010, *BS* 22 december 2015; Wet van 8 september 2015 houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Moldavië, opgemaakt te Brussel op 12 september 2012, *BS* 22 december 2015 ; Wet van 9 september 2015 houdende instemming met de Overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Albanië, opgemaakt te Brussel op 9 december 2013, *BS* 22 december 2015.

13.2. Dubbelbelastingverdrag Bahrein

Op 10 juni 2014 werd er een wet uitgevaardigd die instemming verleent met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot

het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, én met het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009 tot wijziging van bovengenoemde Overeenkomst. In dit Protocol wordt ook de heffingsbevoegdheid met betrekking tot pensioenen vastgelegd.

Wet van 10 juni 2014 houdende instemming met volgende internationale akten: 1° de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, gedaan te Manama op 4 november 2007, en 2° het Protocol, gedaan te Manama op 23 november 2009, tot wijziging van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Bahrein tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, en houdende aanpassing van de Belgische belastingswetgeving aan sommige bepalingen van voornoemde internationale akten, *BS* 23 december 2015.

13.3. Pensioen van sommige instellingen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden.

Bij wet van 28 april 1958 is een pensioenstelsel ingesteld voor het personeel van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden. Volgende instellingen worden gemachtigd om deel te nemen aan de pensioenregeling:

- Brussel Gas Elektriciteit (BRUGEL);
- Agence wallonne de la santé, de la protection sociale, du handicap et des familles.

Besluit van 17 september 2015 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering waarbij Brussel Gas Elektriciteit (BRUGEL) wordt gemachtigd om deel te nemen aan de pensioenregeling ingesteld door de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel van sommige instellingen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden, *BS* 11 december 2015 en Besluit van 17 december 2015 waarbij het "Agence wallonne de la santé, de la protection sociale, du handicap et des familles" (Waals agentschap voor gezondheid, sociale bescherming, handicap en gezinnen) mag verzoeken om deel te nemen aan de pensioenregeling ingesteld bij de wet van 28 april 1958 betreffende het pensioen van het personeel

van zekere organismen van openbaar nut alsmede van hun rechthebbenden, *BS* 28 december 2015.

13.4. Werknemerspensioen: bijverdienen na pensioen

Vanaf 1 januari 2015 mogen gepensioneerden die de leeftijd van 65 jaar bereikt hebben, alsook gepensioneerden die die leeftijd nog niet bereikt hebben, maar die een loopbaan van 45 jaar kunnen aantonen, onbeperkt bijverdienen.

Gepensioneerden die niet aan deze voorwaarden voldoen, moeten zich houden aan de grensbedragen toegelaten arbeid. De nieuwe grensbedragen zijn gepubliceerd in een MB van 21 december 2015. De aanpassingen gaan in vanaf 1 januari 2016.

MB van 21 december 2015 tot aanpassing van de jaarbedragen bedoeld in artikel 64, §§ 2 en 3 van het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *BS* 28 december 2015.

13.5. Maximale referentievoet levensverzekering van lange duur

De Nationale Bank van België heeft de maximale rentevoet voor levensverzekeringen van lange duur verlaagd tot 1,5%. De NBB verwijst daarbij naar prudentiële argumenten om de maximale rentevoet meer in lijn te brengen met de marktrente en de nieuwe waarderingsregels in de Solvency II-richtlijn.

MB van 20 januari 2016 tot vaststelling van de maximale referentierentevoet voor levensverzekeringsverrichtingen van lange duur bedoeld in artikel 19 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, *BS* 3 februari 2016.

13.6. Eindeloopbaanregime operationeel kader politie

Langer werken is één van de pijlers van het beleid van de huidige Regering. Het koninklijk besluit van 9 november 2015 houdende bepalingen inzake het eindeloopbaanregime voor personeelsleden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie (zie 11.3. Pensioen operationeel kader geïntegreerde politie, Nieuwsbrief Leergang Pensioenrecht 2015-

2016, nr. 2, 10) kadert in die wil om de personeelsleden die het einde van hun loopbaan naderen aan het werk te houden. Het beoogt eveneens de pensioenproblematiek binnen de politiesector en meer bepaald de toestand ontstaan na arrest nr. 103/2014 van 10 juli 2014 van het Grondwettelijk Hof op te lossen. De federale overheid voorziet een subsidie voor de politiezones om de meerkost en de budgettaire lasten op te vangen die te wijten zijn aan deze verlenging van de loopbanen.

De ministeriële omzendbrief bespreekt het eindeloopbaanregime, de non-activiteit voorafgaand aan het pensioen en de subsidies.

Ministeriële omzendbrief van 22 februari 2016 GPI 85 betreffende het eindeloopbaanregime voor de personeelsleden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, *BS* 25 februari 2016.

13.7. Waarborg en versterking duurzaam, sociaal en aanvullend karakter aanvullende pensioenen

De wet van 18 december 2015 wil enerzijds de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen waarborgen, en, anderzijds, het aanvullend karakter van de tweede pijler 'bevestigen' ten opzichte van de eerste pijler (wettelijke pensioenen). De wetgever volgt hier de aanpassingsvoorstellen van de Commissie Pensioenhervorming 2020-2040. De wet voert wijzigingen door binnen het wettelijk kader van de aanvullende pensioenen voor werknemers (WAP), voor zelfstandigen (WAPZ), en voor zelfstandigen-bedrijfsleiders (WAP bedrijfsleider).

Volgende maatregelen worden getroffen door de wet:

- De herziening van de rendementsgarantie;
- De invoering van de mogelijkheid tot een overlijdensdekking in geval van uittreding zonder een andere wijziging van de pensioentoezegging;
- De link tussen de uitbetaling van het aanvullend pensioen en het ingaan van het wettelijk pensioen;
- Het verbod op bepalingen in pensioenreglementen en –overeenkomsten die aanzetten tot vervroegd vertrek;

- De niet-aansluiting bij een pensioenplan van een gepensioneerde die het werk hervat;
- De (minstens) gelijkschakeling van de pensioenleeftijd in de pensioenreglementen of –overeenkomsten met de wettelijke pensioenleeftijd.

De wet treedt (hoofdzakelijk) in werking op 1 januari 2016.

Wet van 18 december 2015 tot waarborging van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullend karakter ten opzichte van de rustpensioenen (1), *BS* 24 december 2015.

13.8. Wet met diverse pensioenbepalingen

Bij wet van 18 december 2015, worden een aantal pensioengerelateerde zaken geregeld. Het gaat om:

- Bepalingen nodig voor de uitvoering van het stelsel van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie;
- De verhoging van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden;
- Het pensioenregime voor het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart; en
- De versoepeling van de cumulatierегeling voor het rustpensioen wegens lichamelijke ongeschiktheid (overheidspersoneel) en een vervangingsinkomen.

Wet van 18 december 2015 betreffende de assimilatie van een periode van non-activiteit van bepaalde leden van de geïntegreerde politie voor de loopbaanvoorwaarde om met vervroegd pensioen te vertrekken, betreffende de cumulatie met een pensioen van de publieke sector, betreffende het gewaarborgd inkomen voor bejaarden en betreffende de pensioenen van het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart (1), *BS* 24 december 2015.

13.9. Wijzigingen fiscale en diverse bepalingen aanvullende pensioenen

De wet van 18 december 2015 houdende fiscale en diverse bepalingen voert een aantal wijzigingen door op het vlak van aanvullende pensioenen. Het gaat om:

- De uitbreiding van het stelsel van het pensioensparen tot betalingen die in een andere lidstaat van de EER worden gedaan;

- Wijzigingen in de beleggingsverplichting voor pensioenfondsen;
- Actualisatie van de definitie van kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen die pensioenspaarproducten kunnen aanbieden;
- Vastlegging van de erkenningsvoorwaarden die gevestigd zijn in een andere EER-lidstaat;
- Belastingvermindering voor premies van individuele levensverzekeringen;
- Cumulatie van overgangsuitkering met activiteitsinkomen voor proratisering van het basisbedrag van de belastingvermindering voor pensioenen;
- Wijziging van de bijkomende vermindering voor belastingplichtigen van wie het totale netto-inkomen uitsluitend bestaat uit pensioenen of vervangingsinkomsten;
- Aanpassing afzonderlijke aanslag van 1,75% op de interne pensioenvoorzieningen ten voordele van werknemers en bedrijfsleiders.

De wet bekrachtigt daarnaast eveneens het KB van 20 januari 2015 tot wijziging van het KB/WIB 1992, op het stuk van de bedrijfsvoorheffing op uitkeringen in het kader van het pensioensparen.

Wet van 18 december 2015 houdende fiscale en diverse bepalingen, *BS* 28 december 2015.

13.10. DIBISS: verschillende KB's

Het KB van 9 december 2015 bepaalt de wijze van vaststelling en berekening van de bijdragen die de provinciale en plaatselijke besturen die aangesloten zijn bij de 'Gemeenschappelijke sociale dienst van de Dienst', jaarlijks in september moeten betalen.

Het KB van 14 december 2015 voert de oprichtingswet van DIBISS uit. Het KB bevat bepalingen omtrent:

- De aangifte van de bijdragen;
- De betaling van de bijdragen;
- De berekening van de bijdrage voor de financiering van de beroepsziekten;
- De verdeling van de bijdragen;
- De financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van de provinciale en plaatselijke besturen;
- De betaling van premies;
- De bestuurskosten; en

- De ambtshalve afhouding.

Het KB van 24 februari 2016 vervangt twee KB's van 20 december 2007, waarbij het taalkader van de RSZPPO en de DOSZ worden vastgesteld. Het KB stelt het nieuwe taalkader vast voor de DIBISS. Dit KB treedt in werking op datum van de publicatie, namelijk 14 maart 2016.

De Sociale Dienst van DIBISS heeft een reglement uitgewerkt met de toekenningsregels voor de premies, tegemoetkomingen en voordelen die kunnen worden verleend door de Gemeenschappelijke Sociale Dienst van DIBISS. Bij MB van 10 maart 2016 wordt dit reglement goedgekeurd. Het heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2015.

KB van 9 december 2015 tot uitvoering van artikel 34, § 2 van de wet van 12 mei 2014 tot oprichting van de dienst voor de bijzondere socialezekerheidsstelsels, *BS* 21 december 2015.

KB van 14 december 2015 tot uitvoering van de wet van 12 mei 2014 tot oprichting van de Dienst voor de bijzondere socialezekerheidsstelsels, *BS* 14 januari 2016.

KB van 24 februari 2016 tot vaststelling van de taalkaders van de Dienst voor de bijzondere socialezekerheidsstelsels, *BS* 14 maart 2016.

MB 10 maart 2016 tot goedkeuring van het reglement met de toekenningsregels voor de premies, tegemoetkomingen en voordelen die kunnen worden verleend door de gemeenschappelijke sociale dienst van de dienst voor de bijzondere socialezekerheidsstelsels, *BS* 22 maart 2016.

13.11. Grens- en seizoenwerknemers: rust- en overlevingspensioen

Het KB van 18 december 2015 bevat de uitvoeringsbepalingen van de hervorming van het 'pensioencomplement' waar grens- en seizoenarbeiders onder voorwaarden van konden genieten.

Het KB preciseert de modaliteiten betreffende de berekening van het rust- of overlevingspensioen als grens- of seizoenwerknemer en de voorwaarden betreffende de betaling van de aanvulling.

Daarnaast wordt de aangifteplicht inzake het genot van bepaalde wettelijke pensioenen en aanvullende voordelen en de sancties bij niet-naleving van deze aangifteplicht gedefinieerd.

KB van 18 december 2015 tot wijziging van diverse bepalingen betreffende het rustpensioen van de grens- en seizoenwerknemers en het overlevingspensioen van hun langstlevende echtgenoot, *BS* 24 december 2015.

13.12. Basispensioenbijdragevoet gesolidariseerd pensioenfonds RSZPPO

Voor het jaar 2018 wordt de basispensioenbijdragevoet van het Gesolidariseerd pensioenfonds van de provinciale en plaatselijke besturen vastgesteld op 41,50%.

KB 13 maart 2016 tot uitvoering van artikel 16, eerste lid, 1), van de wet van 24 oktober 2011 tot vrijwaring van een duurzame financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten en van de lokale politiezones, tot wijziging van de wet van 6 mei 2002 tot oprichting van het fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie en houdende bijzondere bepalingen inzake sociale zekerheid en houdende diverse wijzigingsbepalingen voor het jaar 2018, *BS* 21 maart 2016.

13.13. Solvency II

Deze wet zet de Richtlijn 2009/138/EG betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvency II) om. Deze Richtlijn omvat een herziening en herschikking van bestaande Europese richtlijnen en nieuwe regels over solvabiliteit en toezicht op de verzekerings- en herverzekeringsondernemingen. De omzetting heeft geleid tot een fundamentele herziening van de verzekerings- en herverzekeringswetgeving, die ook op de arbeidsongevallen- en de pensioenverzekering van toepassing is.

Wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op verzekerings- en herverzekeringsondernemingen, *BS* 23 maart 2016.

13.14. Beschikbaarheid bij SWT

Dit besluit bepaalt dat begunstigden van het werkloosheidsstelsel met bedrijfstoelag die hun

rechten hebben 'vastgeklikt', overeenkomstig de geldende reglementering van 30 december 2014, vrijgesteld zijn van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt. Het gaat meer bepaald om werknemers die na 31 december 2014 zijn ontslagen, maar door toepassing van artikel 3, §8, lid 3 van het KB van 3 mei 2007 voldoen aan de voorwaarden van artikel 2 of 3, §2 van dat KB, zoals van toepassing voor 1 januari 2015.

KB van 16 maart 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 december 2014 tot wijziging van het koninklijk besluit 3 mei 2007 tot regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage, *BS* 23 maart 2016.

13.15. Sectorpensioenen

KB van 26 oktober 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 12 september 2014, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **socioculturele sector van de Vlaamse Gemeenschap**, inzake de sectorale pensioentoezegging voor het jaar 2013 (1), *BS* 14 december 2015.

KB van 26 oktober 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 3 februari 2015, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **socio-culturele sector van de Vlaamse Gemeenschap**, tot vaststelling van het percentage van de bijdragen voor het jaar 2015 voor het fonds voor bestaanszekerheid genaamd "Sociaal Fonds 329.01 tot financiering tweede pensioenpijler" en tot bepaling van de datum van aanvraag tot vrijstelling van de bijdragen voor het jaar 2015 (1), *BS* 14 december 2015.

KB van 16 november 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 28 mei 2015, gesloten in het Paritair Comité voor het **gas- en elektriciteitsbedrijf**, betreffende het pensioenreglement van de werknemers op wie de collectieve arbeidsovereenkomst van 29 september 2003 betreffende de arbeids- en loonvoorwaarden van toepassing is, *BS* 21 december 2015.

KB van 16 november 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 27 mei 2015, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Vlaamse Gemeenschap**, betreffende de sectorale pensioentoezegging voor het jaar 2014, *BS* 23 december 2015.

KB van 16 november 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 4 juni 2015, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **diensten voor gezins- en bejaardenhulp van de Vlaamse Gemeenschap**, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 23 februari 2011 tot invoering van een sectoraal aanvullend pensioenstelsel, *BS* 24 december 2015.

KB van 16 november 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 3 februari 2015, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **socioculturele sector van de Vlaamse Gemeenschap**, tot overplaatsing van de zetel van het "Sociaal Fonds 329.01 tot financiering tweede pensioenpijler", *BS* 29 december 2015.

KB van 16 december 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 4 december 2014, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **diensten voor gezins- en bejaardenhulp van de Vlaamse Gemeenschap**, tot wijziging van het pensioenreglement van het sectoraal aanvullend pensioenstelsel 318.02, *BS* 5 januari 2016.

KB van 16 december 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 6 maart 2014, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **diensten voor gezins- en bejaardenhulp van de Vlaamse Gemeenschap**, tot wijziging van het pensioenreglement van het sectoraal aanvullend pensioenstelsel 318.02, *BS* 7 januari 2016.

KB van 18 december 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 22 mei 2014, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **edele metalen**, betreffende de invoering van het sociaal sectoraal pensioenstelsel, *BS* 26 januari 2016.

KB van 8 januari 2016 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 2 december 2014, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **beschutte werkplaatsen gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap of door de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de sociale werkplaatsen erkend en/of gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap**, betreffende de sectorale pensioentoezegging voor het jaar 2013, *BS* 16 februari 2016.

KB van 8 januari 2016 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 mei 2014, gesloten in het Paritair Subcomité voor het **bedrijf van de groeven van niet uit te houden kalksteen en van de kalkovens, van**

de bitterspaatgroeven en -ovens op het gehele grondgebied van het Rijk, tot wijziging van het sectoraal sociaal aanvullend pensioenstelsel, *BS* 16 februari 2016.

KB van 8 januari 2016 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 4 juni 2015, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **diensten voor gezins- en bejaardenhulp van de Vlaamse Gemeenschap**, tot overplaatsing van de zetel van het "Sociaal Fonds 318.02 tot financiering tweede pensioenpijler", *BS* 23 februari 2016.

KB van 8 januari 2016 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst

van 10 december 2014, gesloten in het Paritair Subcomité voor de **opvoedings- en huisvestingsinrichtingen en -diensten van de Vlaamse Gemeenschap**, tot wijziging van de collectieve arbeidsovereenkomst van 7 februari 2011 tot invoering van een sectoraal aanvullend pensioenstelsel, *BS* 23 februari 2016.

KB van 8 januari 2015 waarbij algemeen verbindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 14 februari 2014, gesloten in het Paritair Comité voor de **landbouw**, tot wijziging van het sociaal sectoraal pensioenplan, *BS* 3 maart 2016.

Nummer 3 afgesloten op 25 maart 2016

www.law.kuleuven.be/leergangpensioenrecht

Deze niet periodieke nieuwsbrief is verbonden aan de leergang pensioenrecht en wordt in functie van recente ontwikkelingen opgesteld. Het doel is de studenten te informeren over de allerlaatste ontwikkelingen in het pensioenrecht in zijn meest ruime benadering. De nieuwsbrief is verwijzend en moet de studenten op pad zetten naar nieuwe bronnen. De redactie berust integraal bij Yves Stevens en Evy Van Genechten. Zowel studenten als docenten in de leergang pensioenrecht zijn vrij om suggesties te geven naar de inhoud. Reacties zijn welkom yves.stevens@law.kuleuven.be of leergangpensioenrecht@law.kuleuven.be.

De nieuwsbrief "Leergang pensioenrecht" is erkend als juridisch tijdschrift in de zin van art. 280,5° van het wetboek der registratie, hypotheek en griffierechten – erkenningsnummer E.L. 911/1021/135.

Geen pensioenopbouw zelfstandige bij vrijstelling: mogelijkheid tot regularisatie

Een zelfstandige die zich in een staat van behoefte of in een toestand die de staat van behoefte benadert verkeert, kan bij de Commissie voor Vrijstelling van Bijdragen (CVB) een vrijstelling van sociale bijdragen vragen. Indien deze vrijstelling tot en met 1980 werd toegekend dan behield de zelfstandige zijn pensioenrechten. De periodes van vrijstelling van bijdragen toegekend vanaf 1981 worden echter uitgesloten voor de pensioenberekening. De zelfstandige die ervoor opteerde om in een moeilijke periode geen bijdragen te betalen wordt dus op het moment van pensionering geconfronteerd met een lager pensioen. Bovendien worden voor de pensioenbeslissingen die ingaan vanaf 1 juli 1997 deze periodes van vrijstelling niet meer in aanmerking genomen om na te gaan of de zelfstandige een voldoende lange loopbaan heeft bewezen om vervroegd met pensioen te kunnen gaan. Uit de klachten die de Ombudsman Pensioenen ontving bleek dat verschillende gepensioneerden vooral van dit laatste gevolg niet op de hoogte waren. Gelet op de pensioenhervormingen die de voorwaarden voor het

vervroegd pensioen verstrengen (2016: loopbaanvoorwaarde 42 jaar bij 60 jaar, 2017-2018: 43 jaar en vanaf 2019: 44 jaar) neemt het aantal zelfstandigen dat ingevolge een verkregen vrijstelling van bijdragen niet meer of pas op een latere datum vervroegd met pensioen kan gaan toe.

Naar aanleiding van het toenemend aantal klachten over deze problematiek werd in het Jaarverslag 2013 van de Ombudsdienst Pensioenen¹ dan ook de vraag gesteld of we op pensioenvlak nog kunnen spreken van een "sociale" (en niet een klassieke) verzekering wanneer aan zelfstandigen in moeilijkheden de optie gegeven wordt niet deel te nemen aan de pensioenverzekering. Hierdoor valt het verplicht karakter van de verzekering immers weg en dit wordt evenmin opgevangen door het doorbreken van het synallagmatisch karakter tussen de bijdragebetaling en het recht op prestaties. In dit kader wierp de Ombudsman Pensioenen tevens de vraag op of het niet opportuun zou

¹ Ombudsdienst Pensioenen, Jaarverslag 2013, Brussel, eigen uitgave, 2014, 130-134.

zijn om de vrijgestelde periodes opnieuw in aanmerking te nemen voor de toegang tot het vervroegd pensioen en eventueel de pensioenberekening (normale gelijkstelling of op basis van een minimum gewaarborgd bedrag) of minstens de mogelijkheid te voorzien om in betere tijden de niet betaalde bijdragen alsnog te laten regulariseren en zo dus de pensioenrechten en de toegang tot het vervroegd pensioen terug te vrijwaren.

De Minister van Middenstand, bevoegd voor het sociaal statuut van de zelfstandigen, gaf aan dit laatste gevolg. Hij stelde dat aan de zelfstandigen die een vrijstelling van bijdragen gekregen hebben omdat ze zich in financiële moeilijkheden bevonden de mogelijkheid moet gegeven worden om binnen een termijn van 5 jaar een regularisatiebijdrage te betalen om zo toch nog pensioenrechten op te bouwen. De nodige maatregelen werden uitgewerkt in een nota aan de sociale verzekeringsfondsen. De fondsen zullen voortaan verplicht zijn niet meer enkel in hun algemene mededelingen (hetgeen reeds van toepassing was) doch ook bij de indiening van een aanvraag tot vrijstelling hun aangeslotenen per brief te informeren over de gevolgen van de vrijstelling van bijdragen en over de mogelijkheid achteraf de bijdragen te betalen - voor zover deze nog niet verjaard zijn - teneinde hun pensioenrechten te vrijwaren. Deze brief verduidelijkt tevens dat de aanvraag tot vrijstelling als een schulderkenning beschouwd wordt en derhalve de verjaring stuit. Daardoor vangt op de datum van de beslissing van de CVB een nieuwe verjaringstermijn van 5 jaar aan op voorwaarde dat de oorspronkelijke nog niet verstreken is.

Tevens dienen de fondsen een jaar voor het verstrijken van de voorgeschreven verjaringstermijn, met name 5 jaar gerekend vanaf het moment van de beslissing van de CVB, een brief te sturen waarin ze herinneren aan de mogelijkheid om sociale bijdragen te betalen voor de vrijgestelde periodes (en alzo de pensioenrechten te vrijwaren) en tevens dienen ze te wijzen op de mogelijkheid om de verjaring te stuiten voor een nieuwe termijn van 5 jaar via ondertekening van een schulderkenning bij het sociale verzekeringsfonds. De fondsen kunnen echter ook overgaan tot een gegroepeerde verzending die uiterlijk op 30 september van het 4de jaar dat volgt op de beslissing zal plaatsvinden. Deze procedure is van toepassing op de beslissingen van de Commissie van vrijstelling van bijdragen die zullen genomen worden vanaf 2015.